

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΗ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 | 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1970 | ΑΡΙΘ. 13

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο Ν

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α'

XXII. 1. Ταῦτα δὲ πάντα βεβαιοῖ ἢ ἐν Χριστῷ πίστις·
καὶ γὰρ αὐτὸς διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου οὕτως προσκα-
λεῖται ἡμᾶς· Δεῦτε, τέκνα, ἀκούσατέ μου, φόβον κυρίου
διδάξω ὑμᾶς. 2. τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωὴν, ἀγαπῶν
5 ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθὰς; 3. παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κα-
κοῦ καὶ χεῖλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. 4. ἔκκλινον ἀπὸ
κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν. 5. ζήτησον εἰρήνην καὶ δίωξον
αὐτήν. 6. ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ πρὸς
δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά, τοῦ
10 ἐξολοθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. 7. ἐκέκραξεν ὁ
δικαίος, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ, καὶ ἐκ πασῶν τῶν
θλίψεων αὐτοῦ ἐρύσατο αὐτόν. 8. πολλαὶ μάστιγες τοῦ
ἁμαρτωλοῦ, τοὺς δὲ ἐλπίζοντας ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει.

3-12 Ψαλμ. 33,12-18. 12 Ψαλμ. 31,10.

4-12 (§ 2-7) τίς... αὐτόν: λ. Ι πρβ. Κ 18,3 | 6 σου ΛΚΣ Κλήμ.
'Αλεξ. (Ο'): λ. Α | 12 αὐτοῦ ΑΚΣ: λ. Λ Κλήμ. 'Αλεξ. (Ο') | αὐτόν +
πολλαὶ αἱ θλίψεις τοῦ δικαίου, καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτόν ὁ κύ-
ριος Σ (ψαλμ. 33,20) | πολλαὶ ΑΔΚ (Κ²): εἶτα πολλαὶ Ι: καὶ πάλιν
πολλαὶ Σ | 13 τοῦ ἁμαρτωλοῦ ΑΙ (Ο'): τῶν ἁμαρτωλῶν ΛΚ Κλήμ. 'Αλεξ. |
τοὺς δὲ ἐλπίζοντας ΑΛ Κλήμ. 'Αλεξ.: τὸν δὲ ἐλπίζοντα ΙΚΣ (Ο').

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΡΩΜΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

(Ἀπόδοσις εἰς ἀπλὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν).

XXII. 1. Αὐτὰ δὲ ὅλα τὰ ἐπιβεβαιώνει ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστόν· διότι ἐπίσης Αὐτὸς διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου οὕτω πως μᾶς προσκαλεῖ (λέγων)· «Ἐλάτε, παιδιὰ μου, ἀκούσατέ μου, τὸν φόβον τοῦ Κυρίου θὰ σᾶς διδάξω. 2. Ποῖος εἶναι ὁ ἄνθρωπος που ἐπιθυμεῖ τὴν ζωὴν (τὴν ἀληθινὴν καὶ αἰωνίαν), ποῦ ἀγαπᾷ νὰ ἴδῃ ἡμέρας ἀγαθὰς; 3. Κράτησε τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κάθε κακὸν καὶ τὰ χεῖλη σου, ὥστε νὰ μὴ λαλήσουν τὸ πονηρὸν (τὴν ἀπάτην, τὴν πανουργίαν). 4. Ν' ἀπομακρυνθῆς ἀπὸ κάθε κακὸν καὶ πρᾶξε τὸ ἀγαθόν. 5. Ζήτησε τὴν εἰρήνην (τοῦ Θεοῦ) καὶ κυνήγησέ την. 6. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Κυρίου εἶναι ἐστραμμένοι πρὸς τοὺς δικαίους καὶ τὰ αὐτιά Αὐτοῦ (εἶναι ἐστραμμένα διὰ νὰ ἀκούσουν) τὴν δέησιν (τὴν παράκλησιν) αὐτῶν· τὸ πρόσωπον δὲ τοῦ Κυρίου (στρέφεται μὲ ἀυστηρότητα) σ' ἐκείνους ποὺ κάμνουν τὰ κακά, (ἔτοιμος, ἐὰν δὲν μετανοήσουν) εἰς τὸ νὰ ἐξολοθρεύσῃ (ἐξαφανίσῃ) ἐκ τῆς γῆς τὴν ἀνάμνησιν των. 7. Ἐφώναζεν ὁ δίκαιος (πρὸς τὸν Θεόν, ἱκετεύων Αὐτόν), καὶ ὁ Κύριος ἤκουσε τὴν δέησίν του καὶ ἔσωσεν αὐτὸν ἀπὸ ὅλας τὰς θλίψεις του. 8. Πολλὰ εἶναι αἱ μάλιστα (αἱ συμφοραὶ καὶ αἱ ἀπὸ Θεοῦ τιμωρίαι) τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἐνῶ ἐκείνους ποὺ ἐλπίζουν εἰς τὸν Κύριον θὰ περικυκλώσῃ (θὰ περιβάλλῃ καὶ θ' ἀσφαλίσῃ) τὸ ἔλεος Αὐτοῦ.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΙΟΝΗΣ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»,
Ὅδὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθῆναι (140).

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Αί θεριναί ἄδειαι.

Ἄρκετοὶ ἐφημέριοι, λαμβάνοντες τὴν θερινήν των ἄδειαν, ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ παραθερίσουν ἐκτὸς τῆς περιοχῆς των. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ὀφείλουν νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ συμμετοχή των εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καθήκον τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ παρίδουν. Ὁ ἱερεὺς πάντοτε εἶναι συνδεδεμένος μὲ τὸ θυσιαστήριον, ἀδιαφόρως ἂν εὑρίσκηται ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς ἐνοριακῆς του περιοχῆς. Ἐπίσης, ἐκτὸς τοῦ ζητήματος τῆς προσωπικῆς ψυχικῆς ὠφελείας, τὸ θέμα ἔχει καὶ τὴν πλευρὰν τῆς ἐποικοδομῆς ἢ τοῦ σκανδαλισμοῦ τῶν πιστῶν. Ὁ ἱερεὺς πὸν παραθερίζει κάποιον, δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνας ξένος. Εἶναι πάντοτε ὁ κληρικὸς καὶ ἡ θέσις του εἰς τὴν θείαν λατρείαν, ἔστω καὶ ὑπὸ τὴν μορφήν ἀπλοῦ ἐκκλησιασμοῦ, εἶναι κάτι πὸν τὸν περιμένει. Ἔτσι καὶ ὁ ἴδιος εἶναι ἐν τάξει ἀπέναντι τῆς ἱερατικῆς του ιδιότητος καὶ οἱ πιστοὶ δὲν σκανδαλίζονται, βλέποντες αὐτὸν νὰ εἶναι παρὼν εἰς τὴν λατρείαν, ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι πρὸς τοῦτο ὑποχρεωμένος («ἐπαγγελματικῶς»).

Χρόνος καὶ καύσων.

Ἡ λελογισμένη συντόμευσις τῆς διαρκείας τῶν διαφόρων ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ὡς καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας, κατὰ τὸ θέρος εἶναι κάτι τὸ ὁποῖον ὁ Ἐφημέριος, ὡς προεστὼς καὶ κύριος ρυθμιστῆς τῆς λατρείας, πρέπει νὰ τὸ ἀντιμετωπίσῃ μὲ φρόνησιν καὶ ἀποφασιστικότητα. Ὁ θερινὸς καύσων προκαλεῖ ψυχικὴν καὶ σωματικὴν κόπωσιν εἰς τὸ ἐκκλησίασμα, ὅταν ἡ λατρεία ἐκτείνεται χρονικῶς. Ἡ συντόμευσις της, χωρὶς βέβαια ἀκρωτηριασμοὺς καὶ βάνασον βιαστικότητα, εἶναι εὐεργετικὴ διὰ τὰς ψυχάς, αἱ ὁποῖαι οὕτω ὠφελοῦνται καὶ ἐποικοδομοῦνται κατὰ τὸν ἐκκλησιασμόν. Τὸ «μηδὲν ἄγαν» τῶν ἀρχαίων προγόνων μας ἔχει καὶ ἐδῶ τὴν θέσιν του. Τὸ μέτρον καὶ ἡ ἀποφυγὴ τῆς καταπονήσεως τῶν πιστῶν συντελοῦν εἰς τὸ νὰ ὠφεληθοῦν οὗτοι ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν των εἰς τὴν λατρείαν καὶ νὰ ἐπιζητοῦν τὸν ἐκκλησιασμόν.

Αἱ παιδικαὶ κατασκηνώσεις.

Τὸ θέμα ἀφορᾷ ἀποκλειστικῶς τοὺς Ἐφημερίους τῆς ὑπαίθρου. Εἰς διάφορα χωρία εἶναι κατὰ τὸ θέρος ἐγκατεστημένα παιδικὰ κατασκηνώσεις. Τὰ παιδιά πὸν ζοῦν εἰς αὐτάς, ἔχουν ἀνάγκην τῆς παρουσίας τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ὁποῖα μὲ τὰς νοθεσίας της, τὸ κατὰ

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΜΑΣ*

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καθιστᾷ ἐπίκαιρον νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ τὴν σημασίαν, πού αὐτὸ ἔχει εἰς τὴν ζωὴν μας.

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς Ἁγίας Τριάδος. Τὴν περὶ αὐτοῦ διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας συνοψίζει θαυμάσια ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος εἰς τὸν 41ον λόγον του εἰς τὴν Πεντηκοστὴν, εἰς τὸν ὁποῖον μεταξὺ ἄλλων λέγει καὶ τὰ ἑξῆς, πού παρουσιάζομεν εἰς νεοελληνικὴν μετάφρασιν: «Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον — λέγει — ὑπῆρχεν μὲν πάντοτε καὶ ὑπάρχει καὶ θὰ ὑπάρχη, διότι οὔτε ἤρχισεν, οὔτε θὰ παύσῃ νὰ ὑφίσταται, ἀλλ' ἦτο καὶ εἶναι πάντοτε συνηνωμένον καὶ ἀριθμεῖται μαζί με τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν... Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τελειοποιεῖ, ἀλλὰ δὲν τελειοποιεῖται (ἐφ' ὅσον εἶναι τέλειον)· καθιστᾷ ἡμᾶς πλήρεις ἀπὸ ἀγαθᾶ· ἀλλὰ δὲν συμπληρώνεται ἐκεῖνο· ἀγιάζει, ἀλλὰ δὲν ἀγιάζεται· αὐτὸ πάντοτε εἶναι τὸ ἴδιον με τὸν ἑαυτὸν του καὶ με ἐκείνους (τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν), με τοὺς ὁποίους εἶναι συνηνωμένον· εἶναι ἄορατον, ἐκτὸς χώρου, ἀναλλοίωτον, χωρὶς ιδιότητος, χωρὶς ποσότητα, χωρὶς μορφήν, ὄχι ἄπτόν, κινούμενον ἀφ' ἑαυτοῦ, πάντοτε ἐνεργοῦν, με ἐλευθέραν θέλησιν, με ἰδικήν του δύναμιν, παντοδύναμον· εἶναι ζωὴ καὶ ζωοποιεῖ· εἶναι φῶς καὶ χορηγεῖ φῶς· τὸ ἀπολύτως ἀγαθὸν καὶ ἡ πηγὴ τῆς ἀγαθότητος· εἶναι Πνεῦμα με εὐθύτητα, ἱκανὸν νὰ ἡγεμονεύῃ (κυβερνᾷ), κυρίαρχον, πού στέλλει ἀπεσταλμένους, πού ἐκλέγει (πνευματικούς ἐργάτας), πού κατασκευάζει διὰ τὸν ἑαυτὸν του (πνευματικούς) ναοὺς, πού καθοδηγεῖ, πού ἐνεργεῖ, ὅπως θέλει, πού μοιράζει τὰ χαρίσματα· εἶναι Πνεῦμα νίθεσις, ἀληθείας, σοφίας, συνέσεως, γνώσεως, εὐσεβείας, θελήσεως, δυνάμεως, δέους· με τὸ ὁποῖον ὁ Πατήρ

* Ραδιοφωνικὴ ὁμιλία, γενομένη τὴν 15 Ἰουνίου.

ληλον κήρυγμά της καὶ τὸ ἁγιαστικὸν ἔργον της συντελεῖ ὥστε καὶ ψυχικῶς νὰ ὠφεληθῶν ἀπὸ τὴν κατασκηνωτικὴν περίοδον. Οἱ Ἐφημέριοι λοιπὸν τῶν ἐνοριῶν, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται πλησίον μᾶς τοιαύτης κατασκηνώσεως, ἔχουν καθήκον νὰ δίδουν τὸ παρὼν των εἰς αὐτήν, κινούμενοι πρὸς τοῦτο πρωτοβούλως. Ἡ παρουσία των θὰ εἶναι ἀσφαλῶς εὐπρόσδεκτος ἀπὸ τοὺς ἰθύνοντας τὴν κατασκήνωσιν, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ παιδιὰ, πού τόσῃ ἀνάγκην ἔχουν ἀπὸ τὸ ἔργον τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας εἰς τὰς τρυφεράς των ψυχάς.

γίνεται γνωστός και ὁ Υἱὸς δοξάζεται, και ἀπὸ τοὺς ὁποίους μόνον εἶναι αὐτὸ γνωστόν, μία σύνθεσις, μία λατρεία, προσκύνησις, δύναμις, τελειότης, ἁγιασμός».

Οἱ θαυμάσιοι αὐτοὶ λόγοι τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου μᾶς ὑπενθυμίζουν ὅλην τὴν μυστικὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν και εἰς τὴν ζωὴν ὅλων τῶν ζωντανῶν μελῶν της.

Ἦδη μὲ τὸ ἅγιον Βάπτισμα, τὸ λουτρὸν αὐτὸ τῆς παλιγενεσίας, ἐρχόμεθα εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν ἀνακαινιστικὴν δύναμιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὅπως λέγει ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, τὸ βάπτισμα «παντὸς ἡμᾶς ἀπαλλάττει ῥύπου, ὥστε και ναὸν ἡμᾶς ἅγιον γενέσθαι Θεοῦ και τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως κοινωνοὺς διὰ μετοχῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος».

Μὲ τὸ μυστήριον τοῦ Χρίσματος ἐν συνεχείᾳ ὁ Χριστιανὸς λαμβάνει τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος και δύναμιν, ποὺ ἐνισχύει και ἀναπτύσσει τὴν πνευματικὴν ζωὴν. Ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων, «τῷ μὲν φαινομένῳ μύρῳ τὸ σῶμα χρίεται, τῷ δὲ ἁγίῳ και ζωοποιῷ Πνεύματι ἡ ψυχὴ ἁγιάζεται», ἐπειδὴ τὸ χρίσμα «τοῦτό ἐστι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα... Χριστοῦ χάρισμα και Πνεύματος Ἁγίου, παρουσία τῆς αὐτοῦ θεότητος ἐνεργητικὸν γινόμενον». Μὲ τὸ μυστήριον τοῦ Χρίσματος ἡ ἐνισχυτικὴ δύναμις τῆς Θείας Χάριτος «περιθωρακίζει τὴν ψυχὴν μὲ τὴν πρέπουσαν ἀντοχὴν». Μετὰ ταῦτα ὅλα ἐν γένει τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μεταδίδουν εἰς τὴν ψυχὴν τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα μὲ τὴν βοήθειαν τῆς μυστηριακῆς και λειτουργικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ζωογονεῖ, μᾶς ἐξυγιαίνει πνευματικῶς, μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀληθῆ μετάνοιαν και ἐξαλείφει ἐντὸς ἡμῶν πᾶν γεῶδες και ὕλικὸν φρόνημα.

Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, σύμφωνα πρὸς τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, εἶναι τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν, διὰ τὸ ὁποῖον ὠμίλησεν ὁ Κύριος. Εἰς νεοελληνικὴν ἀπόδοσιν θὰ μᾶς ἔλεγε τὰ ἐξῆς: «Ἄς πίνωμεν ἀπὸ τὸ ἀστεῖρευτο και τρεχούμενο νερό, ποὺ ἀναβλύζει και πηδᾷ και τρέχει πάντοτε διὰ νὰ παρέχη ζωὴν αἰώνιον. Τοῦτο δὲ εἶπεν ὁ Σωτὴρ διὰ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ λαμβάνουν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν εἰς αὐτόν. Ἀλλὰ διατὶ ἄρα γε τὴν πνευματικὴν χάριν ὠνόμασε νερό; Διότι μὲ τὸ νερὸ γίνεται ὁ σχηματισμὸς τῶν ὅλων· διότι τὸ ὕδωρ παράγει τὴν χλόην (τὰ φυτὰ) και τοὺς ζῶντας ὀργανισμοὺς· διότι ἀπὸ τοὺς οὐρανοὺς κατέρχεται τὸ νερὸ τῶν βροχῶν.

Κατέρχεται με μίαν μὲν μορφήν, ἀλλὰ παρουσιάζει ἐνέργειαν εἰς πολλὰς μορφάς. Διότι μία μὲν πηγὴ ποτίζει ἕνα ὀλόκληρον ὠραῖον κῆπον· μία δὲ καὶ ἡ ἰδία ραгдаία βροχὴ κατεβαίνει εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον· καὶ γίνεται λευκὴ μὲν εἰς τὸ κρίνον, κόκκινη δὲ εἰς τὸ τριαντάφυλλον, πορφυρένια εἰς τοὺς μενεξέδες καὶ τοὺς ὑακίνθους καὶ διαφορετικὴ καὶ ποικιλόχρωμη εἰς τὰς παντὸς εἶδους μορφάς (τῶν φυτῶν)· καὶ εἰς τὸν φοῖνικα μὲν γίνεται ἄλλη, εἰς τὴν κληματαριάν δὲ διαφορετικὴ καὶ εἰς ὅλα προσλαμβάνει ὅλας τὰς μορφάς... Τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ἂν καὶ εἶναι ἓν καὶ μὲ μίαν μορφήν καὶ ἀδιαίρετον, εἰς τὸν καθένα μοιράζει τὴν Χάριν, ὅπως θέλει. Καὶ καθὼς τὸ ξερὸ κλαδί, ὅταν ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ νερό, βγάζει βλαστάρια· τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ ψυχὴ, ποὺ ἔζησε μέσα εἰς τὰς ἁμαρτίας, ἀφοῦ μὲ τὴν μετάνοιαν γίνῃ ἀξία τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, παράγει τὰ τσαμπιά τῶν σταφυλῶν τῆς δικαιοσύνης. Ἐνῶ δὲ ἔχει μίαν μορφήν, μὲ ἕνα νεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ κάνει πολλὰς τὰς ἀρετάς. Διότι εἰς τὸν ἕνα χρησιμοποιεῖ μαζί του τὴν γλῶσσαν πρὸς ἐκδήλωσιν σοφίας. Ἄλλου φωτίζει τὴν ψυχὴν εἰς τὸ ἔργον τῆς προφητείας, εἰς τὸν ἄλλον δὲ δίδει δύναμιν, διὰ τὴν ἐκδιώξῃ δαιμονας, εἰς τὸν ἄλλον δὲ χαρίζει τὴν ἰκανότητα τὴν ἐρμηνεύσῃ τὰς θείας Γραφάς· ἄλλου ἐνισχύει τὴν σωφροσύνην, ἄλλον διδάσκει ὅσα ἔχουν σχέσιν μὲ τὴν ἐλεημοσύνην, ἄλλον διδάσκει τὴν νηστεύῃ καὶ τὴν ὑποβάλλεται εἰς ἄσκησιν, ἄλλον διδάσκει τὴν περιφρονῆ τὰ ὑλικά πράγματα, ἄλλον ἐτοιμάζει πρὸς τὸ μαρτύριον· ἄλλο παρουσιάζεται (τὸ Πνεῦμα) εἰς ἄλλους, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἴδιον δὲν εἶναι διαφορετικὸν πρὸς τὸν ἑαυτὸν του».

Τὸ μήνυμα λοιπόν, ποὺ φέρει εἰς ἡμᾶς ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, συμπίπτει μὲ τὸ μήνυμα, ποὺ μᾶς δίδει ὁ Ἁγ. Παῦλος, ὅταν μᾶς λέγῃ «Πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε» (Γαλάτ. ε', 16). Πρέπει νὰ ἀνανεώσωμεν τὴν ἀπόφασίν μας νὰ ἀφήσωμεν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ νὰ παραγάγῃ μέσα εἰς τὰς ψυχὰς μας τοὺς θαυμαστοὺς καρπούς του, διὰ τὴν ἐπαληθεύσωμεν καὶ ἡμεῖς τὰς ὠραίας λειτουργικὰς μας ἐκφράσεις, συμφώνως πρὸς τὰς ὁποίας ὁ ἀγαθὸς Παράκλητος καθαρίζει ἡμᾶς «ἀπὸ πάσης κηλίδος» καὶ «πάντα χορηγεῖ» «βρῦει προφητείας, ἱερέας τελειοῖ, ἀγγραμμάτους σοφίαν ἐδίδαξεν, ἀλειψθεολόγους ἀνέδειξεν, ὅλον συγκροτεῖ τὸν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας». Ἡ ἐπισφράγις τῶν δωρεῶν τοῦ Πνεύματος εἶναι ἡ θεία υἰοθεσία, ἡ ὁποία εἶναι ὁ ἀρραβὼν καὶ τὸ ἐγγύγιον τῆς αἰωνίου κληρονομίας τοῦ Θεοῦ: «Ὅσοι γὰρ Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί

Ἑνοριακά

**ΤΑ ΕΝΟΡΙΑΚΑ — ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ
ΤΟΥ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**

17. Αἱ δυνατότητες τοῦ Δήμου

Αἱ δημοτικαὶ καὶ κοινοτικαὶ Ἀρχαὶ τῆς Πατρίδος μας δὲν πρέπει νὰ θεωροῦνται ξέναι πρὸς τὴν προσπάθειαν διὰ μίαν συστηματικὴν διακονίαν καὶ συμπαράστασιν τῆς νεότητος. Τοῦτο ὄχι μόνον διότι ὅλα τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὰ κοινοτικά καὶ δημοτικά συμβούλια, εἶναι ταυτοχρόνως καὶ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή ἐνορίται, ἀλλὰ καὶ διότι ὑπάρχουν πολλὰ κοινὰ σημεῖα μεταξὺ τοῦ ἔργου τῆς ἐνορίας καὶ τῶν ἐπιδιώξεων ἐνὸς Δήμου ἢ μιᾶς Κοινότητος. Ὅταν τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτυγχάνη, ὅταν δηλαδή συνδέσωμεν τοὺς νέους μὲ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅταν εἰσαγάγωμεν αὐτοὺς εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἐνορίας, τὴν λατρευτικὴν—μυστηριακὴν, τὴν κηρυκτικὴν, τὴν κοινωνικὴν—διακονικὴν, καὶ ἀποκτήσουν οὕτω πλήρη συνείδησιν ὅτι ἀνήκουν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν μέσῳ τῆς ἐνορίας των, τότε βοηθοῦμεν αὐτοὺς ταυτοχρόνως νὰ καταστοῦν καὶ καλοὶ δημόται, κοινωνικοὶ καὶ πνευματικοὶ παράγοντες εἰς τὸ ἄμεσον περιβάλλον εἰς τὸ ὁποῖον ζοῦν, ἐργάται πολιτισμοῦ καὶ εὐημερίας.

Εἶναι βεβαίως αὐτονόητον, ὅτι πάντα ταῦτα δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσουν τοὺς κυρίους σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ κύριος σκοπὸς τῆς εἶναι ἡ συγκρότησις, ἡ οἰκοδομὴ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ἡ ἐπανασύνδεσις δηλαδή τῶν πιστῶν μὲ τὸ σῶμα, ἡ ἐνίσχυσις τῆς συναισθήσεως εἰς ἕκαστον πιστὸν ὅτι ἀποτελεῖ μέλος τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ ἡ δραστηριοποιήσις ὅλων τῶν μελῶν, οὕτως ὥστε ἅπαντα τὰ μέλη νὰ καταστοῦν μέλη συνειδητά, μέλη ζῶντα. Ἡ ἐπίτευξις ὅμως τῶν σκοπῶν αὐτῶν τῆς Ἐκκλησίας συντελεῖ, ὥστε τὰ μέλη τῆς νὰ καθίστανται ταυτοχρόνως

εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ... Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ, εἰ δὲ τέκνα καὶ κληρονόμοι, κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ» (Ρωμ. η', 14-17).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

και πνευματικοί, πολιτιστικοί και κοινωνικοί παράγοντες της περιοχής, να γίνονται δηλαδή καλοί και παραγωγικοί δημόται ή μέλη μιᾶς Κοινότητας.

Με βάσιν τὴν ἀνωτέρω θεωρητικὴν τοποθέτησιν ἤλθον εἰς προσωπικὴν ἐπαφὴν μετὰ τοῦ κ. Δημάρχου καὶ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Προαστείου καὶ ἀπέστειλον εἰδικὸν ἔγγραφον εἰς τὸ ὁποῖον διελαμβάνοντο μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἀκόλουθα:

«Κατόπιν τῆς ἀπὸ 1.10.69 ἐντολῆς τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀνετέθη εἰς ἐμὲ ἡ ὑπευθυνότης τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς.

Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς καὶ πρὸς καλλιτέραν καὶ συστηματικώτεραν ἐξυπηρέτησιν τῆς νεότητος τῆς περιφερείας μας θεωρῶ ἀπαραίτητον τὴν δημιουργίαν τμημάτων, ἀναλόγων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῆς μαθητικῆς νεότητος τῆς περιφερείας αὐτῆς.

Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τούτου εἶναι ἡ ἐξεύρεσις καταλλήλων χώρων στεγάσεως τῶν τμημάτων αὐτῶν.

Μετὰ χαρᾶς ἐπληροφορήθην, ὅτι ὁ Δῆμος Ἀγίας Παρασκευῆς Ἀττικῆς διαθέτει μίαν αἰθουσαν, εἰς τὴν ὁποίαν στεγάζεται ἡ Σχολὴ Φιλαρμονικῆς, τὸ ἔργον τῆς ὁποίας ἄλλως τε δὲν εἶναι ξένον πρὸς τὸ ἰδικόν μας ἔργον.

Ὅθεν, κ. Δήμαρχε, παρακαλῶ ὅπως:

α) Μέχρις ὅτου καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐξεύρεσις μονιμωτέρας λύσεως ἐπιτρέψητε τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἐν λόγῳ αἰθούσης καὶ ὑφ' ἡμῶν κυρίως κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ μίαν ἢ δύο φορές κατὰ τὰς καθημερινὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, ἐναρμονιζομένων βεβαίως τῶν προγραμμάτων, οὕτως ὥστε ἅπαντα νὰ λειτουργοῦν ἀπροσκόπτως,

β) ἐπιτρέψητε τὴν προσωρινὴν στέγασιν μιᾶς μικρᾶς βιβλιοθήκης τῆς ἐνοριακῆς νεότητος καὶ

γ) ἐγκρίνητε μικρὰν δαπάνην βελτιώσεως καὶ αισθητικωτέρας ἐσωτερικῆς ἐμφανίσεως τῆς αἰθούσης.

Ἐπιλαμβάνομαι τῆς εὐκαιρίας, ὅπως σημειώσω, ὅτι σκοπὸς μας εἶναι ἡ ἐξεύρεσις οἰκοπεδικοῦ χώρου διὰ τὴν δημιουργίαν ἐνοριακοῦ κέντρου νεότητος τῆς Ἀγ. Παρασκευῆς, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιλύσῃ κατὰ τὸν καλλίτερον τρόπον πλεῖστα προβλήματα τῆς ἐργασίας ἐπὶ τῆς ἑλληνορθόδοξου νεότητος καὶ θὰ δημιουργήσῃ τὰς ἀπαραίτητους προϋποθέσεις διὰ μίαν σύγχρονον καὶ συστηματικὴν ἐργασίαν, τῆς ὁποίας οἱ καρποὶ θὰ εἶναι πλοῦσιοι τόσον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅσον καὶ διὰ τὸ Ἔθνος».

(Συνεχίζεται)

Πρωτοπρ Δρ. Α. ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Ἀσφαλῶς ὁ κινηματογράφος εἶναι μία τέχνη πού μπορεῖ νά ἀνταποκριθῆ στίς μεγάλες μαζικές ἀνάγκες.

Σάν Μέσον ἐπικοινωνίας, παρὰ τὰ προβλήματα πού δημιουργεῖ, εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ ἀποφασιστικά.

Ὁ ρεαλισμὸς τῶν κινηματογραφικῶν εἰκόνων καὶ ὁ ἐρεθισματογόνος χαρακτήρας τους προικίζουν, ὀλοένα καὶ περισσότερο, τὸν κινηματογράφο μὲ δύναμη ἐπιδράσεως, ὑποβολῆς καὶ ἀποτελεσματικότητας.

Κανένας πιά δὲν ἀρνεῖται σήμερα στὰ σοβαρὰ τῆ μορφωτικῆ ἀξία του οὔτε εἶναι εὐκολο νά ἀποφύγη τοὺς σφοδροὺς ἐρεθισμοὺς του.

Στὸν τομέα τῆς πληροφορήσεως τὸ στοιχεῖο τοῦ ρεαλισμοῦ τῆς εἰκόνας εἶναι μία μοναδικὴ ἐκπλήξη τῶν καιρῶν μας.

Ἐπίσης καὶ ἡ δύναμη τῆς προπαγάνδας καὶ τῆς ἐπικοινωνίας ἐπὶ ἐθνικοῦ καὶ παγκοσμίου ἐπιπέδου εἶναι μία ὀπτικὴ ἔνταση ἀναντίρρητης πραγματικότητας.

Σήμερα ὁ ἄνθρωπος εἶναι δεμένος μὲ τῆ φαντασία. Τοῦ ἐπιβάλλεται σάν μορφή ἐπικοινωνίας ἀπὸ τίς πιὸ χαρακτηριστικῆς καὶ σημαντικῆς. Ἡ «πίεση πού ἀσκεῖ ἡ εἰκόνα» στῆ ζωὴ μας ὀλοένα καὶ περισσότερο εἶναι ἓνα πρόβλημα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα πού δημιουργεῖ καὶ ὁ κινηματογράφος. Τὸ ψυχολογικὸ μάλιστα πρόβλημα εἶναι ἀπὸ τὰ πιὸ σημαντικὰ γιὰ νά μὴν ἐπεκταθοῦμε σ' ἓνα θέμα πού καὶ ἀπέραντο εἶναι καὶ εἰδικῆς γνώσεις ἀπαιτεῖ.

Γράφει γι' αὐτὸ ὁ καθηγητῆς Καλλιάρης:

«Πολὺ δὲ σπουδαιότερον εἶναι τὸ ψυχολογικὸν πρόβλημα. Ὁ κινηματογράφος δηλαδὴ παραποιεῖ τὴν πραγματικότητα, καταστρέφει τὰς ἐννοίας τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου, ἀναμιγνύει ἀληθινὰ πράγματα μὲ ψευδῆ, ἔλλογα μὲ ἄλογα, χωρὶς ὁ θεατῆς, καὶ αὐτὸς ὁ ἐνήλικος, νὰ ἔχη τὴν δυνατότητα ἢ καὶ μόνον τὸν χρόνον νὰ τακτοποιῇ τὰς ψυχικὰς αὐτοῦ ἀντιδράσεις πρὸς τὸσον σφοδροὺς καὶ τὸσον ταχέως διαδεχομένους ἀλλήλους ἐρεθισμοὺς.

» Πρὸς δὲ τούτοις παρὰ τὸν γενικὸν σφοδρὸν ἐρεθισμὸν τῶν αἰσθήσεων ὁ θεατῆς διάκειται παθητικῶς καὶ διὰ τοῦτο τάχιστα γίνεται θῦμα τῆς ἰσχυρᾶς ὑποβολῆς, ἣτις ἀφορμᾶται ἐκ τῶν δραματιζομένων».

Ἀπὸ αὐτὸ συμπεραίνει κανεῖς, τὶ τεράστιο ρόλο παίζει ὁ κινηματογράφος σήμερα σὰν Μέσον ἐπικοινωνίας καὶ σὰν ὄργανο ἐπιδράσεως, πληροφορήσεως, καθοδηγήσεως καὶ ἐποικοδομῆς.

Ἔτσι, ἀνάμεσα στὰ ἄπειρα ψυχολογικά, καλλιτεχνικά, κοινωνικά, πολιτιστικά καὶ παιδαγωγικά προβλήματα ποὺ δημιουργεῖ ὁ κινηματογράφος, ὑπάρχει καὶ ἓνα ἠθικὸ πρόβλημα, ποὺ ἡ Ἐκκλησία δὲν πρέπει νὰ ἀγνοήσῃ!

Ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἡ ἐπίδρασή του εἶναι ἀποφασιστικὴ στὸ λαό, εἶναι ἀναγκασμένη πρῶτα νὰ λάβῃ θέση στὴν ποιοτικὴ φθίνεια, ποὺ παρατηρεῖται σήμερα στὴν κινηματογραφικὴ παραγωγή καὶ ὕστερα νὰ χρησιμοποιοῦν θετικὰ τὸ Μέσον αὐτὸ γιὰ δική της πνευματικὴ, ψυχγωγικὴ καὶ ἐποικοδομητικὴ ἐπικοινωνία.

Σχετικὰ μὲ τὴν πρώτη πρόταση λέγαμε σὲ ραδιοφωνικὸ σχόλιό μας στὶς 29-8-1969, μὲ τίτλο «Ἐνας ἠθικὸς καὶ κοινωνικὸς κίνδυνος»:

«Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ πιά, ὅτι ὁ κινηματογράφος ἀποτελεῖ μία ζωντανὴ πραγματικότητα, ἡ ὁποία συνέβαλε καὶ συμβάλλει ἀποφασιστικὰ στὴν ἀνάπτυξη τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ μας.

» Ἡ ἐπιρροή του στὴν καθημερινὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἐπίδρασή του, ὡς Μέσου ἐπικοινωνίας, ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῆς νοοτροπίας μας, τῆς ψυχολογίας μας, ἀκόμη καὶ τῶν ἐθίμων μας, εἶναι μία ἱστορικὴ ἀλήθεια, τῆς ὁποίας καθημερινῶς, ὀλοένα πιὸ ἔντονα, ἀντιμετωπίζουμε τὰ προβλήματα.

» Καὶ αὐτὰ εἶναι προβλήματα τέχνης, προβλήματα συμπεριφορᾶς, προβλήματα μαζικῆς, πολιτιστικῆς ἐπιδράσεως καὶ μιμήσεως. Προβλήματα, ποὺ δημιουργοῦνται ἐξ αἰτίας, ἀκριβῶς, τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς δυνάμεως τοῦ κινηματογράφου.

» Ἡ φωτογραφία τοῦ κινηματογράφου, ἡ ἐντυπωσιακὴ προβολὴ της, καθὼς καὶ ὁ τρόπος παρουσιάσεώς της, κυριαρχοῦν στὴν ψυχὴ καὶ ἀναλόγως τοῦ θέματος τῆς ὀθόνης, δημιουργεῖται ἡ κατάλληλη ἐπίδραση. Ἐπίδραση ἄλλοτε ἐποικοδομητικὴ καὶ δημιουργικὴ, γιὰ τὰ ἄτομα καὶ τὸ σύνολο, καὶ ἄλλοτε καταλυτικὴ καὶ ψυχοφθόρα, γιὰ τὴν ψυχὴ μας καὶ τὴν κοινωνία.

» Αὐτὸς εἶναι ἐξ ἄλλου καὶ ὁ λόγος, ποὺ κατὰ καιροὺς διατυπώνονται κρίσεις, σχόλια, ἐπικρίσεις ἢ καὶ ἔπαινοι γιὰ τὸν κινηματογράφο καὶ δίδονται διάφορες ἐρμηνεῖες γιὰ τὸ ρόλο καὶ τὴ γενικώτερη ἀξία του στὸν κόσμο.

» Ἔτσι, τελευταίως, ἀκούγονται μερικὲς ἔντονες διαμαρτυρίες, ποὺ κανένας σκεπτόμενος ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ ἀγνοήσῃ. Πρό-

ΟΙ ΑΞΙΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΝΕΟΛΑΙΑ ΜΑΣ

1. Διαπιστώσεις.

Ζοῦμε στὸν εἰκοστὸν αἰῶνα. Στὸν αἰῶνα τῆς καταπληκτικῆς ἀναπτύξεως τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ. Σὲ μιὰ ἐποχῇ, ποὺ ὅλα μὲ ταχύτητα ἰλιγγιώδη ἔρχονται καὶ παρέρχονται.

Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχῇ ξεπέρασε τὶς ἀποστάσεις, ὑπέταξε τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως καὶ παλεύει μὲ ἐντατικὸ ρυθμὸ, γιὰ νὰ νικήσῃ τὶς ἀντιξοότητες τῆς ζωῆς καὶ νὰ προοδεύσῃ.

Παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ ἀγωνιᾷ. Βαρὺς ὁ ἥχος τοῦ βογγητοῦ ξεσπᾷ ἀπὸ τὰ στήθη του. Ἀνησυχεῖ γιὰ τὸ μέλλον κι' ἐκφράζει τὶς ἀνησυχίες του γι' αὐτό. Κι' ἂν ἔγινε κυρίαρχος τῶν θαλασσῶν καὶ τοῦ ἀέρος, κι' ἂν ἀνέβηκε στὰ δυσθεώρητα ὕψη μὲ τοὺς πυραύλους, κι' ἂν ἐπέτυχε τὴν διάσπασιν τοῦ ἀτόμου, πολλαπλασιάζον-

---

κεῖται γιὰ τὴ διαμαρτυρία ἀξιόλογων πνευματικῶν ἀνθρώπων καὶ καλλιτεχνῶν, ποὺ ἐπισημαίνουν καὶ καυτηριάξουν τὴν παραγωγὴ κινηματογραφικῶν ἔργων, ποὺ ἀποτελοῦν στίγμα γιὰ τὴν Ἑβδόμη τέχνη καὶ τὸν πολιτισμὸ μας.

» Μία συνεχῆς καὶ ἄγουστη παραγωγὴ πορνογραφικῶν φιλμς προκάλεσε τὴν ἀγανάκτηση παραγωγῶν, σεναριογράφων, ἡθοποιῶν καὶ συγγραφέων. Ὑψωσαν ἔντονη φωνὴ διαμαρτυρίας. «Κάτω, εἶπαν, ὁ ἄσεμνος κινηματογράφος». «Φτάνει πιά ὁ ἐκμαυλισμὸς καὶ ἡ χυδαιότητα». «Νὰ σταματήσῃ τὸ ἐμπόριο τοῦ ἔρωτισμοῦ».

«Ἡ κινηματογραφικὴ πορνογραφία, φωνάζει ὁ σκηνοθέτης Φράνκο Τσεφινέλλι, δὲν εἶναι μόνον ἐξοργιστικὴ, εἶναι καὶ ἀνόητη. Ἐξ αἰτίας τῆς κινδυνεύουμε νὰ κάνουμε τὸ κοινὸ νὰ ἀηδιάσῃ καὶ νὰ ἀποξενωθῇ γιὰ πάντα ἀπὸ τὸν κινηματογράφον».

» Ἐπίσης καὶ ὁ δημοσιογράφος Ἴντρο Μοντανέλλι γράφει μὲ ἀγανακτησμένον ὄφρος:

«Πιστεύω, ὅτι τὸ κακὸ μὲ τὸν κινηματογράφον εἶναι ὅτι τὸ σέξ ποὺ μᾶς δίνει εἶναι ψεύτικο. Εἶναι τὸ σέξ ὅπως τὸ ὄνειρεύονται ὑπανάπτυκτοι ἄνθρωποι. Ἐνα τέτοιο σέξ εἶναι σίγουρα πορνογραφικόν, κατὰ τὸ ὅτι δὲν εἶναι αὐθεντικόν».

(Συνεχίζεται)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Σ. ΦΕΡΟΥΣΗΣ

τας ἔτσι τὴν δύναμί του, δὲν μπόρεσε νὰ βρῆ τὴν εὐτυχία του καὶ νὰ πλησιάσῃ τὸν σκοπὸν ποῦ τοῦ ἔταξε ὁ Δημιουργός. Δι' αὐτὸ ξεχνᾷ τί ἔκαμε, τί ἔχει. Ζητάει αὐτὸ ποῦ ἔχασε, ποῦ νομίζει ὅτι τοῦ λείπει. Καὶ τοῦ λείπει ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ στοιχεῖο ποῦ χαρακτηρίζει τὸν νέον ἄνθρωπον, τὸν ἄνθρωπον ποῦ ζητοῦν οἱ καιροὶ μας. Σήμερον, ὅταν γύρω μας τὰ πάντα εἶναι νέα, μᾶς χρειάζεται αὐτὸς ὁ νέος ἄνθρωπος. "Ὅχι κανεὶς ὑπεράνθρωπος, ἀλλὰ ὁ ἀληθῶς ἄρτιος ἄνθρωπος, ὁ ἀνώτερος ἄνθρωπος. Καὶ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν ἄνθρωπον δὲν τὸν ἔχομεν. Καὶ δὲν τὸν ἔχομεν, διότι δὲν τὸν διεμόρφωσαν ἐκεῖνοι ποῦ ἔπρεπε νὰ τὸν διαμορφώσουν, οἱ παράγοντες τοῦ πνευματικοῦ μας πολιτισμοῦ.

Αὐτὸν τὸν ἰδανικὸν τύπον ἀνθρώπου δύναται νὰ μᾶς προσφέρῃ σήμερον μόνον ἡ νεολαία μας, ἐὰν ἐγκλωπωθῆ ἐιλικρινῶς τὰς ἀξίας τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Ἄλλὰ καὶ ὡς Ἔθνος, τότε μόνον θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἐπιβιώσωμεν, ὅταν δημιουργήσωμεν νεολαίαν μὲ σεβασμὸν πρὸς τὰς αἰωνίους ἀρχὰς τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος, πρὸς τὰ μόνα θεμέλια τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ. Ὅταν δὲ λέγωμεν Ἑλληνοχριστιανικὸν πνεῦμα, ἐννοοῦμεν τὴν σύζευξιν τῶν δύο κατ' ἐξοχὴν ὑψηλῶν ἀνθρωπιστικῶν ἰδεωδῶν: 1) τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ἰδεώδους τῆς ἀρμονικῆς ἀναπτύξεως τῶν δυνάμεων τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καὶ 2) τῆς βασικῆς ἐννοίας τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως, τῆς ἀγιότητος ἐν τῇ ἀγάπῃ.

Ἄλλ' οἱ παράγοντες τοῦ πνευματικοῦ μας πολιτισμοῦ δὲν ἐπεχείρησαν καὶ νὰ διαμορφώσουν τὸν ἄνθρωπον, ποῦ ζητοῦν οἱ καιροὶ μας, διὰ νὰ δαμάσῃ τὸν σημερινὸν μηχανικὸν πολιτισμόν. Ἐν τῷ μεταξύ ἡ μηχανὴ ὑπάρχει, τρέχει ἀτομοκίνητος, ἀλλὰ τρέχει πνευματικῶς ἀκυβέρνητος.

Πῶς νὰ μὴ καταληφθῆ κανεὶς ἀπὸ τρόμον, πῶς νὰ μὴ σταματήσῃ ἡ ἀνάσα του ἀπὸ ἀγωνία, ὅταν τὸ βλέπῃ αὐτό. Ἔτσι ποῦ πᾶμε, ἢ ὁ θάνατος μᾶς περιμένει, ἢ μία κατάστασις ποῦ θὰ εἶναι χειρότερη ἀπὸ τὸν θάνατον. Μία μεγάλη ἐπιστροφή πρέπει νὰ σημειωθῆ εἰς τὰς ἡμέρας μας, ἂν θέλωμεν νὰ ἐπιζήσῃ ὁ πολιτισμὸς μας. Οἱ πνευματικοὶ παράγοντες τοῦ πολιτισμοῦ μας πρέπει νὰ ἐξοπλίσουν καταλλήλως τὸν ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα τοὺς νέους μας, διὰ τὸν σημερινὸν ἀγῶνα ἐπιβιώσεως.

Συνεπῶς, τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιβιώσεώς μας ὡς Ἔθνος, καὶ δὴ Ἔθνος μὲ πολιτιστικὴν λαμπρὰν παράδοσιν, ποῦ φιλοδοξεῖ νὰ καταστῆ ἐκ νέου φορεὺς καὶ δημιουργὸς ἐνὸς νέου πολιτισμοῦ, εἶναι κατ' ἐξοχὴν πρόβλημα ἀγωγῆς τῶν νέων μας.

2. Ἡ σύγχρονος νεολαία.

Ἄλλὰ ἄς ρίψωμεν ἓνα βλέμμα εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς συγχρόνου νεολαίας καὶ ἄς ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸ ψυχικὸν τῶν ὑπόβαθρον.

α) Ἡ σημερινὴ νεολαία ἀποτελεῖ πρόβλημα. Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1 πρόβλημα διὰ τὸ Ἔθνος μας, ὡς καὶ διὰ κάθε ἔθνος, διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρον. Ἡ σημερινὴ νεολαία εἶναι ἡ νεολαία ποὺ δυσφορεῖ. Ἡ δυσφορία εἶναι χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς ψυχολογικῆς καταστάσεως τοῦ σημερινοῦ νέου. Ἄλλὰ ποῖος πταίει; Κάτι εἶναι ἄρρωστον σχετικῶς μὲ τὴν νεολαίαν μας.

Χρειάζεται λοιπὸν θεραπεία τῆς νόσου. Καὶ ὑπάρχουν πολλὰ ἐκδηλώσεις τῆς ἀσθενείας αὐτῆς.

Κατ' ἀρχὰς ἐκεῖνο ποὺ κάνει ἐντύπωσιν σήμερον εἶναι ὁ τε ντυμπος μὲς τῶν νέων μας. Μία θρασυτής, μία προκλητικότης ἔναντι τῆς κοινωνίας. Μία περιφρόνησις τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ὀμηλικῶν ἀκόμη, τῶν συνανθρώπων γενικῶς, τῶν ἰσχυρῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδυνάτων, καὶ τῶν ἀναπήρων ἀκόμη. Μία τοιαύτη ψυχολογία εἶναι διάχυτος γύρω μας.

β) Τὰ λεγόμενα («ὠργισμένα νιάτα»). Ἐμφανίζονται τὰ νιάτα ὡς ὠργισμένα καὶ δείχνουν μίαν διάστασιν νέων καὶ πρεσβυτέρων, μίαν ἀγριάδα εἰς τὰς σχέσεις τῶν. Καὶ ἔτσι ἡ νεότης, ὅσον ὠραῖον πρᾶγμα καὶ ἂν εἶναι, φεύγει καὶ οἱ νέοι, προτοῦ καλά-καλὰ γνωρίσουν τὴν νεότητά τῶν, παύουν νὰ εἶναι νέοι.

γ) Οἱ νέοι σήμερον δὲν ἀγωνίζονται, δὲν καταβάλλουν προσπάθειαν. Πολλάκις σοῦ ἔρχεται ὁ πειρασμὸς νὰ εἰπῆς ὅτι τὰ περίφημα («ὠργισμένα νιάτα») εἶναι ἀπλούστατα ὁ κνηρὰ νιάτα. Καὶ αὐτό, διότι τὰ πάντα κυβερνᾷ ἓνα πνεῦμα ὕλισμοῦ, μίαν τάσιν εὐδαιμονισμοῦ.

δ) Συγκεκριμένως, ἡ ἑλληνικὴ νεότης ἔμεινε χωρὶς ὑψηλὰ ἰδανικά, χωρὶς τίς ἰδανικὰς μορφὰς τῶν ἡρώων.

Τοὺς ἡρώας ἀντικατέστησαν τὰ εἰδῶλα. Παντοῦ γύρω μας βασιλεῦει μίαν πρωτόγονος εἰδωδολατρία.

Ὅταν στὸν Ἑλληνα νέον ὑπῆρχε μίαν Μεγάλαν Ἰδέαν, ὑπῆρχε καὶ ἓνα ἰδανικόν, ὑπῆρχε συνεπῶς καὶ ἡ πνευματικὴ του τροφοδοσία.

ε) Ἐρχεται σιγὰ-σιγὰ μίαν γενεά, ἡ ὁποία κατ' οὐσίαν εἶναι ἀρνητικὴ καὶ μάλιστα ὕλιστικὴ. Κάθε τι τὸ πνευματικόν, κάθε τι τὸ ἀνθρώπινον πεθαίνει στὸν ἄνθρωπον. Ἄς μᾶς συγχωρηθῆ ἡ ἔκφρασις: ὁ ἄνθρωπος βαθμηδὸν ἀποκτηνοῦται. Παράδειγμα ἡ γενεὰ τῶν μπήτλς, τῶν χίππυς καὶ τῶν παρομοίων.

Σκεφθῆτε τίς μυριάδες τῶν νέων ποὺ παθαίνουν τώρα ὑστερίαν

ἀπὸ τοὺς ἀκούρευτους αὐτοὺς τραγουδιστάς. Καὶ ἀναλογισθῆτε τί θὰ εἶναι τὰ παιδιὰ τῶν κοριτσιῶν ἐκείνων, πού περνοῦν τὰ χρόνια τῆς νεότητός των εἰς ἐξάλλον κατάστασιν ἐμπρὸς εἰς τὰ φαινόμενα αὐτὰ πού γράφουν τὴν ζωὴν των! Σοβαρῶς, λοιπόν, θὰ περιμένῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν γενεὰν αὐτὴν τὴν πνευματικὴν ἀνωτερότητα πού χρειάζεται διὰ νὰ δαμασθῇ ἡ ἀτομικὴ ἐνέργεια;

Ἄς μὴ γελιόμαστε. Ἡ νοοτροπία τῶν μητέρων δὲν εἶναι νοοτροπία θυσιῶν, οὔτε ἀγώνων. Εἶναι νοοτροπία ἐθελοδοῦλων. Ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ πνευματικὴ ἀντίδρασις, οἱ νέοι μας αὐτοὶ εἶναι ὑποψήφιοι δοῦλοι.

στ) Ἡ ζωὴ σήμερα προβάλλει εἰς τὸν νέον διπρόσωπος καὶ περιέργος. Τοῦ προσφέρει μὲ εὐκολίαν τὰς συγχρόνους ἀνέσεις, τὸ «βολάν» τοῦ I.X., ἀλλὰ τοῦ ὑψώνει συγχρόνως καὶ ἓνα τεῖχος ἀνυπερβλήτων δυσκολιῶν εἰς τὴν καριέρα του. Οἱ δύο αὐτὲς συγκρουόμενες τάσεις δημιουργοῦν μίαν κατάστασιν ἀνασφαλείας, μίαν ἀγωνίαν διὰ τὸ μέλλον.

ζ) Πρέπει ὅμως ἐδῶ εἰδικὰ διὰ τὸ σημερινὸ Ἑλληνόπουλο νὰ ἀναγνωρίσωμεν τοῦτο: Ὅτι ἀπὸ ἀπόψεως ψυχικῆς υγείας καὶ ἀντιστάσεως εἰς τὸν κατήφορο, ἡ νεολαία ἢ ἑλληνικὴ εὑρίσκειται εἰς πολὺ καλυτέραν κατάστασιν ἀπὸ τὴν νεολαίαν ἄλλων προηγμένων χωρῶν τοῦ δυτικοῦ κόσμου. Ἐχει πρὸ παντὸς αὐτὴν τὴν εἰδικῶς ἑλληνικὴν ἀρετὴν, τὴν ἀνθρωπιὰν, ἢ ὅποια θέτει φραγμοὺς εἰς τὸ κακὸ καί, ὅταν δὲν τὸ ἐξαφανίξῃ, τὸ περιορίζει πάντως μέσα σὲ ὀρισμένα ὅρια.

Συνοψίζομεν:

Ἡ σημερινὴ νεολαία εἶναι ἄρρωστη. Τὸ δείχνουν τὰ πράγματα, τὸ δείχνει πρὸ πάσης ἐμπειρίας ἢ λογικῆς. Ἐμπρὸς εἰς τόσα νοσογόνα αἷτια, τὰ ὅποια ὑφίστανται εἰς τὰς ἡμέρας μας, ἤτο ἐκ τῶν προτέρων ἀδύνατον νὰ μὴ εἶναι ἄρρωστη ἢ σημερινὴ νεολαία. Καὶ εἶναι ἄρρωστη διὰ τρεῖς βασικοὺς λόγους: α) Διότι ὅλος ὁ πνευματικὸς μας πολιτισμὸς, ἐξ ὑπαιτιότητος τῶν περασμένων γενεῶν, ἔχει ὑποβαθμισθῆ. β) Διότι ἡ νεολαία εἶναι ἰδιαιτέρως εὐπαθὴς εἰς τὴν πτώσιν αὐτὴν. Ὁ Θεὸς τὴν ἐδημιούργησε ἔτσι, νὰ εἶναι εὐπαθὴς καὶ εἰς τὸ καλὸν καὶ εἰς τὸ κακόν. γ) Διότι ἡ νεολαία καταταυρανεῖται ἀπὸ αἴσθημα ἀβεβαιότητος διὰ τὸ μέλλον της, ἔχει μέσα της τὴν ἀγωνίαν.

3. Ἑλληνοχριστιανικαὶ ἀξίαι καὶ Ἑλληνικὴ νεολαία.

Ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ ἐπιτύχωμεν εἶναι τὸ πνευματικὸν ἀνάβασμα τῆς νεολαίας μας. Δὲν θὰ εἶναι δὲ τὸ ἀνάβασμα αὐτὸ

πλήρες, εάν δὲν ἀνεβάσωμεν τὴν νεολαίαν μέχρι τοῦ σημείου ποῦ ὀρίζουν οἱ αἰῶνες ποῦ πέρασαν, εάν δὲν τὸνώσωμεν ψυχικῶς, ὥστε νὰ σταθῇ εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, νὰ συμβάλῃ ἐνεργῶς καὶ κατ' ἐπίγνωσιν εἰς τὴν πορείαν τοῦ Ἔθνους σήμερον, νὰ διαμορφώσῃ συμφῶνως πρὸς τὰ αἰώνια ἰδανικὰ τῆς φυλῆς τὴν πορείαν τοῦ Ἔθνους αὔριον. Χρειάζεται λοιπὸν ἀγών. Ὁ ἀγών, διὰ νὰ μὴ χαθῇ ὁ πνευματικὸς προσανατολισμὸς τῆς νεολαίας μας, πρέπει νὰ διεξαχθῇ μὲ πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν ἐπιδιώξεων του. Μὲ πίστιν. Μὲ ἀγνὴν καὶ πλήρη ἀφιέρωσιν, μὲ σύστημα. Μὲ συγκέντρωσιν τῶν δυνάμεων εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτόν, εἰς τὸν ὅποιον πρέπει νὰ δώσωμεν ἀπόλυτον προτεραιότητα. Τὸ πρόβλημα ποῦ λέγεται νεολαία εἶναι τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1 πρόβλημα τοῦ Ἔθνους.

Ἄλλὰ διὰ νὰ διεξαχθῇ ὁ ἀγών αὐτὸς πρέπει νὰ ἐπιτύχωμεν, ὥστε νὰ συνδυάσωμεν πίστιν ἀφ' ἑνὸς καὶ ρεαλισμὸν ἀφ' ἑτέρου. Χωρὶς τὴν πίστιν θὰ γίνωμεν ὄχι διαμορφωταί, ἀλλὰ δοῦλοι τῆς πραγματικότητος, θὰ φερώμεθα ὑπὸ τοῦ ρεύματος.

Χωρὶς τὸν ρεαλισμὸν ἢ πίστις μας δὲν θὰ ἀποδώσῃ. Καὶ ὁ ρεαλισμὸς θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἀφοβὸν ἀναγνώρισιν τῆς πραγματικότητος εἰς τὸ θέμα ποῦ λέγεται σημερινὴ ἑλληνικὴ νεολαία.

Ἐὰν πρόκειται νὰ ἀποδυθῶμεν εἰς τὸν ἀγῶνα, περὶ τοῦ ὁποίου ὠμιλήσαμεν, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ δυσκολία θὰ παρουσιασθῇ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως προσώπων ποῦ θὰ ἀγωνισθοῦν. Εὐχόμεθα νὰ ὑπάρξουν ἐθελονταὶ καὶ θὰ ὑπάρξουν. Ἄς ἔχουν λοιπὸν ὑπ' ὄψιν οὗτοι τί εἶναι πρόσταγμα τοῦ Οὐρανοῦ νὰ γίνῃ καὶ τί ὄραματισμὸς τῶν αἰώνιων παραδόσεων τοῦ Ἔθνους νὰ ἐπιτελεσθῇ. Ἄς ἐπιδιώξωμεν ὅλοι μας:

α) Νὰ γίνῃ μία ψυχικὴ στεγάνωσις τῆς νεολαίας μας ἀπὸ τὸ τί γίνεται εἰς ἄλλας χώρας. Βεβαίως δὲν θὰ ὑψώσωμεν σινικὰ τείχη γύρω μας.

Πρέπει ὅμως ὁ σύγχρονος Ἕλλην νέος νὰ συνειδητοποιήσῃ μέσα του, ὅτι ἀποτελοῦμεν μίαν π ε ρ ί π τ ω σ ι ν μ ο ν α δ ι κ ῆ ν μ ε τ α ξ ῖ τ ῶ ν Ἐ θ ν ῶ ν. Ἡ ἱστορία τοῦ Ἔθνους μας, αἱ παραδόσεις μας, ἡ γλῶσσά μας, ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Πατρίδος μας, μᾶς δίδουν μίαν θέσιν μοναδικὴν καὶ εἰς δόξαν καὶ εἰς σπουδαιότητα. Εἶναι τόσον μοναδική, ποῦ ἂν θέλωμεν νὰ ζήσωμεν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀντιγράψωμεν τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ μόνοι μας νὰ δημιουργοῦμεν τὴν ἔθνικὴν μας ζωὴν.

β) Σιγά-σιγά νὰ προβάλλωμεν εἰς τοὺς νέους μας τὴν ἰ δ έ α ν τ ῆ ς Ἐ λ λ ά δ ο ς ὡς κιβωτοῦ ἀ ξ ι ῶ ν αἰώνιων μέσα εἰς τὸν κατακλυσμὸν τῆς γενικῆς πνευματικῆς καταπτώσεως.

Πρέπει από όλους να γίνη δεκτὴ ἡ ἰδέα, ὅτι καὶ ἂν ἀκόμη καταπίπτῃ ἔξω τῆς Ἑλλάδος ὁ πνευματικὸς μας πολιτισμὸς, ἡ Ἑλλάς θὰ εἶναι πάντως ἡ κιβωτὸς ποὺ θὰ φυλάξῃ μέσα της τὸ πνεῦμα.

γ) Πρέπει νὰ προσέξωμεν ἓνα ἄλλο στοιχεῖον, ποὺ ἀναζητοῦμεν εἰς τὸν νέον σήμερον καὶ δὲν τὸ εὐρίσκομεν· εἶναι ἡ παρὰδοσις. Ἡ ἀξία ποὺ λέγεται παράδοσις δὲν εἶναι παρὰ μία σκυταλοδρομία μεταξὺ τῶν γενεῶν. Σήμερον διεκόπη ἐν πολλοῖς. Τὴν διέκοψε ἡ γενεὰ ἡ ἀμέσως προηγουμένη, οἱ πατέρες τῆς σημερινῆς νεολαίας.

Καὶ ἡ γενεὰ αὐτὴ παραξενεύεται, διότι ἡ νεωτέρα γενεὰ δὲν ἔχει τὴν σκυτάλην. Ἡμεῖς λοιπόν, οἱ δημιουργοὶ τῆς ἐλλείψεως, λυπούμεθα καὶ ἐπικρίνομεν τὰς συνετείας τῆς ἐλλείψεως.

δ) Πρέπει νὰ ἀναζωογονήσωμεν τὴν ἀγάπην τοῦ νέου πρὸς τὴν Πατρίδα του τὴν Ἑλλάδα. Νὰ κάμωμεν ὥστε νὰ ὁμιλήσῃ καὶ εἰς τὸν σημερινὸν νέον ἐκεῖνο τὸ «μητρός τε καὶ πατρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον...».

ε) Εἶναι ἀπαραίτητον καὶ δὲν εἶναι ἐντελῶς ἀκατόρθωτον νὰ ζωντανέψωμεν τὴν ἐπαφήν τοῦ συγχρόνου Ἑλληνογενεοῦ μετὰ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας συγγραφεῖς, ὅπως καὶ μετὰ τοὺς Πατέρας τῆς Ἑκκλησίας.

στ) Πρέπει νὰ ἐπιδιώξωμεν, ὥστε ἡ Χριστιανικὴ πίστις νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν σημερινὴν νεολαίαν μετὰ περισσοτέραν δύναμιν, ἐλικρίνειαν καὶ συνέπειαν. Ἡ πίστις, καὶ ἰδιαίτερος ἡ ἀκραιφνής, ἡ ζῶσα, ἡ χριστιανικὴ, θὰ διαμορφώσῃ τὸν χαρακτῆρα, θὰ ἐδραιώσῃ τὰς πεποιθήσεις, θὰ ἀτσαλώσῃ τὴν θέλησιν καὶ θὰ γρανιτώσῃ τὸ θέλημα τοῦ νέου. Ἡ πίστις ἀνέδειξε στὸ βάθος τοῦ πολιτισμοῦ τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος τὸ ὠραῖο, τὸ εὐγενικόν, τὸ θεῖο. Ἡ πίστις στὸ Θεὸ καὶ τὴ Χριστιανικὴ Θρησκεία εἶναι ἡ ἐστία τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ. Δὲν ὑπάρχει ἐλπίς πνευματικῆς ἀνόδου τῆς νεολαίας μας χωρὶς τὴν χριστιανικὴν πίστιν, ὅπως τὴν διεφύλαξε διὰ τὸ Ἔθνος ἡ Ὁρθόδοξος ἱερὰ Παράδοσις.

4. Ἡ εὐθύνη τῆς πνευματικῆς ἡγεσίας.

Τὸ πρόβλημα τῆς διαμορφώσεως τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος ἐμφανίζεται σήμερον ὀξύτερον, ὅταν ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας τὴν νεολαίαν μας. Ὅ,τι σήμερον βλέπομεν εἰς αὐτὴν καὶ μᾶς λυπεῖ εἶναι ἀπλοῦστατα ἡ ψυχικὴ ἀσφυξία, ποὺ αἰσθάνεται ὁ νέος μέσα στὸ

πνευματικό κενό τῆς συγχρόνου ζωῆς. Εἶναι χαρακτηριστικόν ὅτι ἡ ἀνήλικη αὐτὴ νεολαία διαμορφώνει σήμερα τὸν πολιτισμὸν μας ἐντελῶς μόνη, ἀκαθοδήγητος καὶ ἐγκαταλελειμμένη. Οἱ ἡγέται τοῦ πνευματικοῦ μας πολιτισμοῦ ἔχασαν τὴν ὀδηγητικὴν τῶν ἐπαφῶν μὲ τοὺς νέους μας. Ἔτσι ἡ νέα γενεά, χωρὶς ὀδηγητικὰς ἀξίες, θεωρεῖ ὀδηγητικὴν ἀξίαν τὸν ἑαυτὸν τῆς, τὴν ὀρμητικότητά τῆς.

Καὶ ἔτσι βαδίζει ἐντελῶς χειραφετημένη, μὲ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ καλύτερον ποῦ ἔχει νὰ κάμῃ εἶναι νὰ μὴν ἀκούῃ κανένα.

Πρέπει ὅλοι μας, ὡς πνευματικοὶ παράγοντες, ὡς Ἐκκλησία ἢ Κράτος, ὡς γονεῖς ἢ ἐκπαιδευτικοί, νὰ ἀντιληφθῶμεν ὅτι ἔχασαμεν τὸ κύρος μας ὡς διδασκάλων τῆς σημερινῆς νεολαίας.

Δὲν θὰ συναντήσωμεν πλέον τὸν σύγχρονον νέον ὡς ὑπάκουον μαθητὴν, ἀλλ' ὡς σκληρὸν κριτὴν.

Πρέπει λοιπὸν πρὶν ἂπ' ὅλα ὅλοι ἡμεῖς, ὡς πνευματικοὶ ἡγέται, ὑπέχοντες εὐθύνην διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἔθνους μας, νὰ ἀνακτήσωμεν τὸ κύρος μας ἐναντι τῆς νεολαίας. Καὶ αὐτὸ δὲν γίνεται μὲ προσταγὰς καὶ κολακείας, ἀλλὰ μὲ προσκλητήριον πρὸς τὴν νεολαία μας διὰ κοινούς πνευματικούς ἀγῶνας, γιὰ συναγωνισμὸν στὸν αὐτὸ πνευματικὸ στίβον.

Τὴν εὐθύνη γιὰ τὸ παρελθὸν φέρομεν ὅλοι μας.

α) Ἐ κ λ η σ ί α: Τὰ γεγονότα τῶν τελευταίων ἐτῶν καὶ ἡ ραγδαία ἐξέλιξις τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ συνετέλεσαν ἐν πολλοῖς εἰς τὴν χαλάρωσιν τοῦ δεσμοῦ Ἐκκλησίας καὶ νεότητος. Ἐπιβάλλεται, ὅθεν, ὅπως ἡ Ἐκκλησία μας ἐνδυναμώσῃ τὸν μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς Νεολαίας δεσμόν τῆς, ἐνεργοῦσα κατὰ τὸ ὀρθόδοξον χριστιανικὸν ἰδεῶδες εἶτε εἰς τὰ Σχολεῖα διὰ τῆς διδασχῆς τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας εἶτε διὰ τῆς ὀλοκληρωτικῆς συμπαραστάσεώς τῆς πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον κατηγουμένην νεότητα, ὅποτε θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἀρμονικὴ ἱκανοποίησις ὅλων τῶν ἀξιολογικῶν ροπῶν τῆς ψυχῆς τῶν νέων. Βάσις τῆς προσπαθείας αὐτῆς πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε ἡ πνευματικὴ ἀνύψωσις τῆς νεολαίας, διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνον θὰ δυνηθῇ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τοὺς τόσους κινδύνους, καὶ μάλιστα τοὺς κινδύνους τῆς ὑλιστικῆς ἐποχῆς. Τὰ ὀρθόδοξα χριστιανικὰ νάματα παρέχουν πᾶσαν δυνατότητα πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀναγεννητικῆς προσπαθείας, διότι γνωστὸν μᾶς εἶναι τὸ κατάντημα τῆς νεότητος τῶν ἄλλων χωρῶν.

β) Κ ρ ά τ ο ς: Πρέπει νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὰ θέματα τῆς νεολαίας. Εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς ὀφείλει νὰ δρᾷ ἐγκαίρως καὶ ἀποτελεσματικῶς, ἵνα μὴ καταλαμβάνεται ὑπὸ τῶν γεγονότων. Ἡ νεολαία πρέπει νὰ εἶναι τὸ μέγιστον τῶν προβλημάτων τῆς κρατικῆς μερίμνης. Ἡ ὀρθὴ ἀγωγή τῶν νέων καὶ ἡ ὀδήγησις αὐτῶν πρὸς τὰ

Ἑλληνορθόδοξα χριστιανικά ιδεώδη και μάλιστα, ὅπως και ἀνωτέρω ἀνεφέρθη, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς διδασχῆς τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἀναγεννηθῆ ἡ Ἑλληνική νεότης. Ἐν τέλει ἔαν δημιουργηθοῦν και Κέντρα Νεότητος Ἑλληνορθόδοξου κατευθύνσεως, εἰς ἃ νὰ προβάλλονται κινήματα-γραφικαί ταινίαι πού νὰ ὠφελοῦν τὴν νεότητα, και νὰ διανέμονται δωρεάν ἐντυπα κατάλληλα, τότε θὰ σχηματισθῆ ἡ καλὴ ζύμη τῆς Ἑλληνορθόδοξου Χριστιανικῆς νεότητος, ἥτις θὰ ἀκτινοβολῆ και ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ ἀκόμη και εἰς τὴν νεότητα τῆς Δύσεως.

γ) Ἡ Οἰκογένεια: Οἱ γονεῖς ἔχουν καθῆκον διὰ τὴν σωματικοπνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νέου, διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν ἀγάπης και στοργῆς, πού θὰ καλλιέργησῃ τὸ συναίσθημα και θὰ τὸ βοηθήσῃ στὴν ὀλοκλήρωσί του. Ἐχουν αὐτὴν τὴν δυνατότητα, διότι εἶναι τοπικῶς και χρονικῶς ἀλλὰ και ψυχικῶς πιὸ κοντὰ του. Ἡ οἰκογένεια εἶναι ἡ φάτνη, ὅπου γεννᾶται κάθε ἄνθρωπος. Εἶναι τὸ φυτώριον, ὅπου βλασταίνει, ἀναπτύσσεται και ὠριμάζει τὸ σπέρμα τῆς ἀγάπης. Εἶναι ἀνάγκη λοιπὸν ἡ Ἑλληνικὴ οἰκογένεια νὰ ζῆ πάντοτε με ἐσωτερικὴ γαλήνη και ἀγάπη. Οἱ γονεῖς πού δὲν συνδέονται με τὸ στίτι, ἡ ψυχρότης, αἱ διαφωνίαι, τὰ διαζύγια, ὅλα αὐτὰ καταλήγουν εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ κύρους τῶν γονέων πρὸς τὰ παιδιὰ. Ἀλλὰ τὸ δράμα τοῦ ραγισμένου σπιτιοῦ ἀποτελεῖ μίαν νόσον φοβεράν, οἰκογενειακὴν και κοινωνικὴν. Αὐτὸ ἀκριβῶς σημαίνει ἀποσύνθεσιν, ἀποσύνθεσιν τῆς κοινωνίας μας, ἀλλὰ και τοῦ Ἔθνους ὀλοκλήρου. Ἄς μὴ λησμονώμεν ὅτι ἡ ὑγιὴς οἰκογένεια εἶναι τὸ βᾶθρον τῆς ἠθικῆς. Ἀνατρέφει τὸ ἄτομο με τίς ὑψηλὰς ἀρχὰς τῆς ἀγάπης, τῆς ὑπομονῆς και τῆς αὐτοθυσίας. Με τίς ἱερὰς παραδόσεις τῆς Φυλῆς μας, με τὸ ἀγνὸ ἀνθρωπιστικὸν ιδεῶδες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, με τὸ ὑψηλὸν φρόνημα τῆς Χριστιανικῆς ἀρετῆς. Ἡ καλλιέργεια, ἡ ἀνάπτυξις και ἡ ἐκλέπτυνσις ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων εἶναι ἡ πιὸ εὐγενὴς προσφορὰ στὴν κοινωνία μας. Τὴν «θεοφανῆ» αὐτὴ ἀποστολὴ ἔχουν οἱ γονεῖς και οἱ ἐκπαιδευτικοί. Καὶ σήμερα, ἔαν θελήσωμε νὰ ὀραματισθοῦμε τὸν ἄνθρωπο τῆς ἐποχῆς πού ἔρχεται, τὸν αὐριανὸν ἄνθρωπο με τὴν πεῖρα μας ἀπὸ τὴν πολυτάραχην ζωὴν, θὰ διαλέξωμε ὡς καλὸν γινώρισμά του τὴν ψυχικὴν του γαλήνην και τὴν ἀνθρωπιά του. Ἀλλὰ δι' αὐτὸ χρειάζεται ἀνοδος τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τῆς οἰκογενείας ἀφ' ἑνός, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ πρέπει νὰ ἐδρασθῆ ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, και τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ἀφ' ἑτέρου, πού θὰ πρέπει νὰ μάθῃ νὰ σέβεται τὴν οἰκογένειαν.

Ὁ πατέρας, ὡς ἀρχηγὸς τῆς οἰκογενείας με κύριος και ἐξουσία, ἀποτελεῖ διὰ τὴν οἰκογένειαν τὴν φρόνησιν, τὴν πεῖραν, τὴν

κατευθύνουσαν χεῖρα. Χρέος ἔχει νὰ διδάξῃ τὸν νέον τὴν τόλμην, τὴν πρωτοβουλίαν, τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος, τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας.

Ἡ μητέρα, ὡς ὑποτελὴς βασιλίсса τοῦ οἴκου, πρέπει νὰ θυσίασῃ ὅλον τὸν πλοῦτον τῆς ψυχῆς της στὸν βωμὸ τῆς μητρότητος, ὁδηγοῦσα τὸ παιδί της εἰς ἀνάτασιν ψυχῆς, σύμφωνον πρὸς τὰ Ἑλληνοχριστιανικὰ ἰδεώδη.

δ) Ὁ Ἑκπαιδευτικός: Ὁ ἐκπαιδευτικὸς λειτουργὸς τῆς σήμερον καλεῖται νὰ ἀνέλθῃ ἀπὸ τῆς εἰδικῆς ἀπασχολήσεώς του εἰς τὴν γενικωτέραν, εἰς τὴν θεώρησιν τῆς σημερινῆς κοινωνίας καὶ τῶν προβλημάτων της, ὥστε νὰ δυνηθῇ νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ προβλήματα καὶ τὰ ψυχικὰ τραύματα τῆς νοσοῦσης σημερινῆς νεολαίας.

Μορφὴ κατ' ἔξοχὴν ἱερὰ καὶ σεβαστή, ὁ Ἕλληνας ἐκπαιδευτικὸς, ἀγωνιστὴς εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Ἔθνους μας, καλεῖται νὰ προσφέρῃ τὴν δημιουργικὴν του συμβολὴν εἰς τοῦτο κυρίως: εἰς τὸ νὰ βοηθήσῃ τὸ σημερινὸ Ἑλληνόπουλο νὰ ἀντιμετωπίσῃ νικηφόρως τὰ προβλήματα, ποὺ τοῦ θέτουν οἱ σημερινοὶ καιροί.

Εἰς τὸν ἐκπαιδευτικὸν λειτουργὸν προσβλέπει τὸ Ἔθνος καὶ περιμένει ἀπὸ αὐτὸν νὰ ἀποδυθῇ ἐξ ὅλης ψυχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ νὰ καταστῇ ἡ καινούργια γενεὰ ἀνταξία τῶν ἐλπίδων, τῶν ἀγῶνων, τοῦ τιμίου αἵματος ποὺ ἐχύθη, διὰ νὰ ἔχωμεν Ἔθνος ζωντανόν, νικηφόρως χωροῦν εἰς τὴν πραγμάτωσιν παραδόσεων αἰωνίων, ποὺ ὅπως ἀποδεικνύει ἡ πείρα, δὲν δυνάμεθα νὰ περιφρονήσωμεν ἢ νὰ ἀγνοήσωμεν, χωρὶς νὰ θέσωμεν εἰς κίνδυνον αὐτὴν τὴν Ἐθνικὴν μας ὑπόστασιν.

5. Οἱ Ἕλληνες νέοι.

Ἄλλ' ὅμως πρέπει καὶ οἱ Ἕλληνες νέοι νὰ βάλουν ὅλας τὰς δυνάμεις, νὰ ἐπωμισθοῦν ἀπὸ τώρα τὰς εὐθύνas, ὥστε ἡ νέα ἐποχὴ νὰ εἶναι ὄντως μεγάλη ἐποχὴ, ὅχι νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀνώτερον, πνευματικὸν στοιχεῖον, ἀλλὰ νὰ τὸ γιγαντώσῃ. Ἀπὸ τίς μικρὰς δὲ χώρες, ὅπως ἡ Ἑλλάς, ὅπου εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων ἐγεννήθη τὸ πνεῦμα, θὰ ἐκπεμφθοῦν καὶ πάλιν οἱ μεγάλοι πνευματικοὶ σπινθῆρες.

Ὁ Γερμανὸς φιλόσοφος Χέρντερ τονίζει: «Τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος στολίζει ὀλόκληρον τὴν οἰκουμένην». Καὶ ὁ μεγάλος θεολόγος Χάρνακ γράφει: «Οἱ Ἕλληνες θὰ εἶναι πάντοτε διδάσκαλοι καὶ καθηγεμόνες τῆς παγκοσμίου διανοήσεως». Μακάριοι οἱ Ἕλληνες νέοι ποὺ θὰ φέρουν αὖριον τὴν πραγματικότητα αὐτήν. Μακάριοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ἐφ' ὅσον χρησιμοποιοῦσιν τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐλεγ-

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

197. Ἦκουσα ὅτι εἰς τὸ ἀναστάσιμον ἀπολυτίκιον τοῦ πλ. β' ἤχου «Ἀγγελικαὶ δυνάμεις ἐπὶ τὸ μνήμα σου...» ἀντὶ τοῦ ἀπὴντησας τῇ παρθένῳ εἶναι ὀρθότερον νὰ λέγωμεν ἀπὴντησας τῷ θανάτῳ. Πρέπει νὰ γίνεταί ἡ διόρθωσις αὕτη; (Ἐρώτησις Αἰδεσιμ. Ν. Ἀντωνίου).

Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀτυχῆ διόρθωσι, πού ἔχει μακρὰ ἱστορία. Τὸ 1911 ὁ ἀρχιεπίσκοπος πρῶην Κεφαλληνίας Σπυρίδιον Κομποθέκρας σὲ σειρά ἄρθρων πού ἐδημοσίευσε στὸ περιοδικὸ «Ἱερὸς Σύνδεσμος» ὑπὸ τὸν γενικὸ τίτλο «Λειτουργικά», περιέλαβε καὶ μελέτη μὲ τὸν ὑπότιτλο «Λάθος ἱστορικὸν ἅμα καὶ λογικόν. Ὑπὴντησας τῷ θανάτῳ δωρούμενος τὴν ζωὴν καὶ ὄχι ὑπὴντησας τῇ παρθένῳ δωρούμενος τὴν ζωὴν» (τεῦχος 15ης Μαΐου 1911, σελ. 1-6). Ἐκεῖ ἐπρότεινε τὴν ἀνωτέρω διόρθωσιν καὶ ἐπεκαλεῖτο γιὰ τὴν δικαιοσύνην τὰ κατωτέρω ἱστορικὰ καὶ φιλολογικὰ ἐπιχειρήματα: Πρῶτον ὅτι ἡ Μαρία τοῦ τροπαρίου, δηλαδὴ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ «ἐκ τῶν ἱστορουμένων ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις δὲν ἦτο παρθένος. Ἄρα δὲν δύναται νὰ ἀναφέρηται εἰς αὐτὴν τὸ «παρθένος», διότι τὸ ἀποκρούει ἡ εὐαγγελικὴ ἱστορία. Εἶναι ἐπομένως ἱστορικῶς λελανθασμένη ἡ φράσις «ὑπὴντησας τῇ παρθένῳ». Δεύτερον οἱ ὕμνογράφοι χρησιμοποιοῦν συχνὰ τὸ σχῆμα τῆς ἀντιθέσεως. Ἡ ἀντίθεσις ἐδῶ ἀπαιτεῖ τὴν λέξιν «θανάτῳ» καὶ ὄχι «παρ-

---

χομένην σήμερον δύναμιν τῆς ἀδιαμορφώτου εἰσέτι νεότητος. Μακάριοι ὅλοι μας, ἐὰν ἐργασθῶμεν ὅπως πρέπει, ὥστε, ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη τῆς ἀτομικῆς ἐποχῆς, νὰ εἶναι ἡμέρα νίκης τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς ὕλης. Οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος, πού θ' ἀποτελέσουν αὐριοὺς τὴν πνευματικὴν ἡγεσίαν, πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουν τὸ μεγάλο τοῦς χρέος ἐναντὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄλλοι λαοὶ μπορεῖ νὰ ἀρνοῦνται τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον.

Ἡμεῖς ἄς μὴ παύσουμε νὰ γεμίζουμε ὀλοένα καὶ περισσότερο τὴ γῆ καὶ τὶς ψυχὰς μας μὲ τὸν Οὐρανόν. Ἄς κοχλάξῃ εἰς τὰ σπλάγχνα μας συνεχῶς ἓνα σύνθετο δυνατὸ πάθος διὰ τὰ Ἑλληνικὰ ἰδανικὰ καὶ τὴν χριστιανικὴν κοσμοθεωρίαν.

Γ. ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ
Ἐπαρχηγὸς Ἀστυν. Πόλεων

θένω»· μεταξὺ τῆς λέξεως «παρθένος» καὶ λέξεως «ζωῆς» καμμία ἀντίθεσις δὲν ὑπάρχει, ἐνῶ διὰ τῆς διορθώσεως (λαμβάνει χώραν καὶ ἡ τόσον συνήθης καὶ προσφιλῆς τοῖς ἱεροῖς ὑμνογράφοις ἀντίθεσις, τοὔτέστιν ἡ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν δωρεὰ τῆς πνευματικῆς καὶ αἰωνίας ζωῆς). Τρίτον, ἡ φράσις ὅπως ἔχει στὸ τροπάριο δὲν ἔχει, κατὰ τὸν πρ. Κεφαλληνίας, κανένα νόημα· ἐνῶ τὸ «ὑπήντησας τῷ θανάτῳ» δηλοῖ: ἀντικρύσας ἢ ἀντιμετωπίσας τὸν θάνατον «δωρούμενος τὴν ζωὴν». Τέλος τέταρτον ἐπικαλεῖται καὶ δογματικὸ λόγος· τὸ «ὑπήντησας τῷ θανάτῳ δωρούμενος τὴν ζωὴν» συμφωνεῖ «πληρέστατα πρὸς τὸ θεμελιώδες τοῦ Χριστιανισμοῦ δόγμα καθ' ὃ ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἐξιλαστήριος πρὸς τὸν Θεὸν θυσία ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος... Ὁ θάνατος τοῦ Σωτῆρος ὑπῆρξεν ἡ πηγὴ τῆς πνευματικῆς καὶ αἰωνίας ζωῆς ἡμῶν».

Στὴν πρότασι αὐτῆ τοῦ πρ. Κεφαλληνίας διευτυπώθησαν, ὡς φαίνεται, προφορικῶς ἀντιρρήσεις, γιὰ τὸ στὸ τεῦχος τῆς 1ης Ἰουνίου τοῦ ἰδίου περιοδικοῦ (σελ. 3) ἐπανερχεται στὸ θέμα καί, συγγέων τὴν Μαρίαν τὴν Μαγδαληνὴν πρὸς τὴν ἀμαρτωλὴ γυναῖκα ποῦ ἄλειψε μὲ μύρα τὸν Κύριον πρὸ τοῦ πάθους, παραθέτει μίαν ἀνθολογίαν φράσεων ἀπὸ τὰ τροπάρια τῆς Μεγάλης Τετάρτης, ὅπου ἡ κατ' αὐτὸν Μαγδαληνὴ ἀποκαλεῖται ρητῶς «πόρνη» καὶ «ἀμαρτωλὸς» καὶ οὐδέποτε «παρθένος». Τὰ ἄρθρα αὐτὰ καὶ τὶς διορθώσεις τοῦ πρ. Κεφαλληνίας ἐσχολίασαν εὐμενῶς δύο ξένα περιοδικά, τὸ *Roma e l' Oriente* (τ. 2, 1911, σελ. 246 κ. ἐξ.), καὶ *Échos d' Orient* (τ. 15, 1912, σελ. 300 κ. ἐξ.). Τὰ περὶ Μαγδαληνῆς ἄλλως τε ἦσαν σύμφωνα πρὸς τὴν σχετικὴ παράδοσι, ποῦ ἐπικρατεῖ στὴν Δυτικὴ Ἐκκλησία. Σὲ μίαν ἔκδοσι μάλιστα τοῦ σλαβωνικοῦ Ὁρολογίου, ποῦ ἐγίνε τὸ 1938 στὴν Ρώμη ἀπὸ τοὺς Οὐνίτας, τὸ τροπάριον δημοσιεύθη μετὰ τὴν διόρθωσι ποῦ προτείνει ὁ Σπυρίδων. Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἄρθρου τοῦ πρώτου ξένου περιοδικοῦ ποῦ ἀναφέραμε, ὁ πρ. Κεφαλληνίας ἐπανῆλθε στὸ θέμα καὶ ἐδημοσίευσεν τὶς κρίσεις καὶ τὰ σχόλια τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ στὶς σελίδες 4-6 τοῦ τεύχους τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1911 τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου». Στὸ ἴδιο ὅμως τεῦχος (σελ. 14) ἡ διεύθυνσις τοῦ περιοδικοῦ διέστειλε τὴν θέσι τῆς καὶ ἐπεφυλάχθη νὰ διατυπώσῃ τὶς κρίσεις καὶ τὶς παρατηρήσεις τῆς. Διευθυντὴς ἦταν ὁ καθηγητῆς Κ. Δυοβουνιώτης, ποῦ πράγματι ἔγραψε δύο σύντομα ἄρθρα στὸ ἴδιο περιοδικὸν (τεύχη 1ης Νοεμβρίου 1911, σελ. 12 καὶ 1ης Δεκεμβρίου 1911, σελ. 11-12), στὰ ὅποια ἀπέρριπτε τὴν διόρθωσι τοῦ Σπυρίδωνος, γιὰ τὴν δὲν ἐστηρίζετο στὰ χειρόγραφα, στὰ ὅποια πρέπει νὰ βασίζεται κάθε παρομοία προσπάθεια. Κυρίως ὅμως

στην συζήτησι, πού άνοιξε κατ' αυτό τόν τρόπο, έλαβε μέρος ό τότε άρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, πού σέ σειρά άρθρων άπεδείκνυε, ότι ή παράδοσις τῆς 'Εκκλησίας μας θεωρεῖ τήν Μαρία τήν Μαγδαληνή παρθένο, πράγμα πρὸς τὸ ὅποιον συμφωνεῖ ἢ τοῦλάχιστον δὲν ἀντιλέγει ἢ εὐαγγελικὴ ἀφήγησις («'Ιερὸς Σύνδεσμος» 1 Νοεμβρίου 1911, σελ. 4-5. 1 Δεκεμβρίου 1911, σελ. 5-7. 15 Μαρτίου 1912, σελ. 8-9). Καί στοὺς δύο ἀπαντοῦσε ὁ Σπυρίδων ὑποστηρίζοντας μὲ σθένος τὶς θέσεις του (15 Νοεμβρίου 1911, σελ. 4-7. 1 Φεβρουαρίου 1912, σελ. 9-12. 1 Μαρτίου 1912, σελ. 11-13. 1 Ἀπριλίου 1912, σελ. 9-10). Ἡ συζήτησις ἔκλεισε χωρὶς οὔτε ὁ Δυοβουνιώτης καὶ ὁ Παπαδόπουλος νὰ μεταπεισούν τὸν Σπυρίδωνα, οὔτε ὁ Σπυρίδων νὰ πείσῃ τοὺς ἀντιλέγοντας.

Ὁ μόνος πού κατενόησε τὴν ὀρθὴ ἔννοια τοῦ τροπαρίου ἦταν ὁ ἅγιος Νεκτάριος Κεφαλαῆς, πού σέ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν πρ. Κεφαλληνίας ὑποστηρίζει τὴν παραδεδομένη γραφὴ «ὑπήνητσας τῇ παρθένω». Ἡ «παρθένος» κατὰ τὸν ἅγιο Νεκτάριο, δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν Θεοτόκο, ἢ ὅποια, κατὰ τὴν πατερικὴ ἔρμηνεία πρώτη εἶδε τὸν ἀναστάντα Κύριο. Ὁμοίως ἀποκρούει καὶ τὴν ἄποψιν τοῦ Σπυρίδωνος, ὅτι ἡ Μαρία ἢ Μαγδαληνὴ δὲν ἦτο παρθέθνος. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Νεκταρίου ἔχει δημοσιευθῆ στὸ προσφάτως ἐκδοθὲν βιβλίον τοῦ π. Θεοδωρήτου, μοναχοῦ Ἀγιορείτου, «Ὁ ἅγιος Νεκτάριος, ὁ ἱεράρχης, ὁ λόγιος, ὁ ἀσκητής», Ἀθῆναι 1970, σελ. 80-84. Ἀλλὰ καὶ «λόγιός τις» ὑπέδειξε προφορικῶς στὸν πρ. Κεφαλληνίας, ὅτι τὸ «παρθένω», ὅπως ἐκφέρεται μὲ τὸ ἄρθρο «τῆ», πρέπει νὰ ἐννοῖ ὅπωςδήποτε τὴν Θεοτόκο. Ἡ ἀντίρρησις τοῦ ἔδωσε καὶ πάλι ἀφορμὴ νὰ ἐπανέλθῃ μὲ σειρά ἐπιχειρημάτων καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ μὲ ἐπιμονὴ τὴν διόρθωσιν πού πρότεινε. Τὰ νέα ἐπιχειρήματα ἦσαν ὅτι, ἂν ὁ Χριστὸς ἐνεφανίζετο στὴν Παναγία θὰ ἀνεφέρετο ρητῶς στὰ Εὐαγγέλια, ὅτι δὲν θὰ ἔλεγε «ὑπήνητσας τῇ παρθένω» ἀλλὰ «ἐτέχθης ἐκ παρθένου», ὅτι μόνον στὰ Θεοτοκία μνημονεύεται ἡ Θεοτόκος καὶ ὄχι στὰ ἀναστάσιμα ἀπολυτικά καὶ τέλος ὅτι τὸ «ὑπήνητσας τῇ παρθένω» εἶναι παράλληλον πρὸς τὴν προηγουμένη φράσιν «καὶ ἴστατο Μαρία», πού, κατὰ τὸν πρ. Κεφαλληνίας, εἶναι ἡ Μαρία ἢ Μαγδαληνὴ («'Ιερὸς Σύνδεσμος», τεῦχος 1ης Ἰουνίου 1912, σελ. 9-10). Καὶ πάλιν ἐπανῆλθε γιὰ νὰ στηρίξῃ δογματικὰ τὴν πρότασί του, ἰσχυριζόμενος, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐδώρησε τὴν ζωὴ ὄχι μὲ τὴν συνάντησί του μὲ τὴν παρθένο, ἀλλὰ μὲ τὴν νίκη του κατὰ τοῦ θανάτου (τεῦχος 1ης Ἰουλίου 1912, σελ. 8-9). Αὐτὰ γιὰ τὴν ἱστορίαν τῆς διορθώσεως αὐτῆς. (Συνεχίζεται).

Στὸ περιθώριο τῆς Ἀγίας Γραφῆς

Ο ΚΒ΄ ΨΑΛΜΟΣ

Ἡ πίστις—ἀπὸ πρακτικὴ ἄποψη—εἶναι κυρίως ἐμπιστοσύνη. Ὅποιος ἔχει πίστιν, ἀναθέτει χωρὶς ἐπιφύλαξιν τὴ ζωὴν τοῦ στὸν Θεόν, ὅπως τὸ μικρὸ παιδί ἐμπιστεύεται σὲ ὅλα τὸν πατέρα του, μὲ τὴ βεβαιότητα ὅτι ἐκεῖνος ἔχει ὅλο τὸ στοργικὸ ἐνδιαφέρον καὶ ὅλη τὴ γνώσιν καὶ ὅλη τὴ δύναμιν γιὰ νὰ τὸ προστατεύσῃ, νὰ τὸ γλυτώσῃ ἀπὸ κάθε κίνδυνον καὶ νὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ κάθε χαρὰ.

Αὐτὸ τὸ νηπιακὸ αἶσθημα τῆς πίστεως σὰν ἐμπιστοσύνης ἐκφράζει ὁ θεόπνευστος ποιητὴς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μὲ τὸν σύντομον ἀλλὰ θελκτικώτατον κβ΄ Ψαλμόν, ὅπου ἡ εἰκόνα τῶν προσώπων διαφέρει, ἀλλὰ εἶναι, παράλληλα, ἐξ ἴσου εὐστοχη: ὁ Θεὸς εἶναι ὁ τσομπάνης καὶ ὁ πιστὸς τὸ ἄκακον καὶ ἀνυπεράσπιστον πρόβατον.

«Κύριος ποιμαίνει με καὶ οὐδὲν με ὑστερήσει». Ὁ Κύριος εἶναι ὁ τσομπάνης μου καὶ τίποτε δὲν θὰ μὲ στερήσῃ. Αὐτὸς ἔχει ὅλη τὴ δύναμιν καὶ τὴ γνώσιν, ὥστε νὰ μὲ φυλάξῃ ἀπὸ κάθε κακοῦ καὶ νὰ μοῦ δώσῃ ὅ,τι λαχταρᾷ ἡ εὐσεβὴς καὶ πιστὴ ψυχὴ μου. Ἐφ' ὅσον βρίσκομαι κάτω ἀπὸ τὴν ἀγάπην του, τίποτε δὲν θὰ μοῦ λείψῃ ἀπὸ ὅσα ἔχω ἀνάγκη. Εἶναι μιὰ χαρωπὴ καὶ ἀμέριμνη βεβαιώσις, ποῦ πηγάζει ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἐμπειρίας. Δὲν ἀφορᾷ μονάχα τὸ μέλλον, τὰ φόβητρα τῆς αὔριον, ἀλλὰ καὶ τὸ παρελθόν. Ὅ,τι ἔκανε ὡς τώρα ὁ Θεός, θὰ τὸ κἀνῃ πάντα.

«Εἰς τόπον χλόης, ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν. Ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψέ με. Τὴν ψυχὴν μου ἐπέστρεψεν. Ὁδήγησέ με ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ». Τὸ νὰ μένη κανεὶς κοντὰ στὸν Θεόν, εἶναι ἓνα αἶσθημα ἀσφάλειας καὶ γλυκειᾶς ἀναψυχῆς. Ὅπως ὁ βοσκὸς ὀδηγεῖ καὶ ἀφήνει τὰ πρόβατά του στὸ πλούσιον χορτάρνι, πλάϊ σὲ δροσερὰ νερά, ἔτσι καὶ ὁ Θεός. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι «τόπος χλόης» καὶ «ὔδωρ ἀναπαύσεως». Μέσα σ' αὐτὴν, ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μᾶς τρέφει καὶ μᾶς ποτίζει τὴν ἀθανασία, μᾶς δίνει τὴν εἰρηνικὴν βεβαιότητα ὅτι δὲν θὰ χαθοῦμε. Ὅσοι πεινοῦν καὶ διψοῦν τὴ δικαιοσύνην, δηλαδὴ τὴ λύτρωσιν ἀπὸ τὸ κακόν, τὴν ἀγιότητα, ἐδῶ βρίσκουν ὅ,τι ποθοῦν. Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ φύεται σὰν νοητὸ χορτάρνι ζωῆς, ρεεὶ σὰν «ὔδωρ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν» (Ἰω. δ' 14), μὲ τὰ ἀναγνώσματα τῆς Γραφῆς, μὲ τὸ κήρυγμα, μὲ τὴν ἱερὴ ὑμνωδίαν καὶ εἰκονογραφίαν, ποῦ ἔχουν τὸ πνεῦμα καὶ τοὺς χυμοὺς τῆς Γραφῆς.

«Ἐὰν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακὰ, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ». Οἱ ὥρες τῆς εἰρήνης, τῆς παρηγορίας, τῆς ἀναπαύσεως ἐναλλάσσονται, στὸν βίον μας, μὲ ἐκεῖνες τῶν πειρασμῶν, τῶν θλίψεων, τῶν δοκιμασιῶν. Τότε πορευόμαστε «ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου». Μᾶς περιβάλλει τὸ παγερὸ σκοτάδι τοῦ κακοῦ, νοιώθουμε σὰν νὰ βρισκόμαστε ἐκτεθειμένοι, χωρὶς στήριξη, στὴν ἀπώλεια. Ἄλλὰ ὁ ψαλμωδὸς ξέρεי ὅτι αὐτὴ ἡ αἴσθησις εἶναι ἀπατηλὴ καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀποδιώξῃ κανεὶς ἐγκαίρῃ ἀπὸ μέσα του. Ὁ Θεὸς εἶναι καὶ τότε μαζί μας, ἔστω καὶ ἂν δὲν νοιώθουμε τὴν παρουσίαν του. Τὰ ἄσχημα ἐνδεχόμενα εἶναι ἀνυπόστατα, ἀρκεῖ νὰ βασισθῇ κανεὶς στὴ σκέψη ὅτι, μέσα σ' αὐτὸ τὸ σκοτάδι τοῦ πνευματικοῦ ἀνχμοῦ, ὁ Θεὸς εἶναι παρὼν, ἔτοιμος νὰ σώσῃ τὸ τέκνον του. Σ' αὐτὲς ἀκριβῶς τὶς περιπτώσεις δοκιμάζεται ἡ ἀληθινὴ πίστις. Εἶναι οἱ ὥρες τῆς ἀληθινῆς γενναιοτήτος, γιὰτὶ ἀλλοίμονο, ἡ ἀνθρώπινη φύσις εἶναι τόσο ἀδύνατη καὶ διεστραμμένη, ὥστε δὲν τῆς ἀρκεῖ ὁ Θεὸς μόνος γιὰ νὰ νοιώθῃ ἡσυχία, ἀλλὰ ἀπαιτεῖ πάντα πνευματικὰ καὶ ὑλικὰ «ἀποδείξεις» τῆς παρουσίας καὶ τῆς συμπαραστάσεώς του. Ὅταν ὁ ψαλμωδὸς λέγῃ ὅτι δὲν θὰ φοβηθῇ κακὰ, δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἀποκλείει γεγονότα δυσάρεστα ἢ ὀδυνηρά. Ἐννοεῖ ὅτι δὴποτε ὀριστικὸ κακὸ, ὅτι δὴποτε κακὸ συνυφασμένο μὲ τὸ αἰώνιον μέλλον: τὴν πτῶσις, τὴν ἁμαρτία. Ὁ Παῦλος βεβαιώνει ὅτι, σὲ κάθε περίστασις, ὁ Θεὸς «ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἐκβασίῃ» (Α' Κορ. ι' 13), ὅτι δὲν ὑπάρχει δοκιμασία ποῦ νὰ συνεπιφέρῃ ἀναπόφευκτα τὴν ἀπώλεια. Ὅταν ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στὸν Θεὸ, θὰ δεχθοῦμε ὅ,τι καὶ ἂν συμβῇ, ἀλλὰ χωρὶς νὰ χάσουμε τὴν ψυχὴν μας. Ἰσαῖα, ἔτσι ἡ πίστις μας θὰ λάμπῃ πρὸς πολλὸν καὶ θὰ βγοῦμε καθαρῶτεροι καὶ στερεώτεροι ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς δοκιμασίας. Γιὰτὶ οἱ θλίψεις αὐτὸν τὸν προορισμὸν ἔχουν: νὰ κάνουν τὸν πιστὸν πρὸς ἄξιον τῆς κλήσεώς του. Τὰ προηγούμενα, ὁ ψαλμωδὸς τὰ φωνάζει στοὺς ἀνθρώπους ἢ τὰ λέγει καθ' ἑαυτὸν. Τώρα, αὐθόρμητα, στρέφεται πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ὁ λόγος του γίνεται ἀμεσώτερος καὶ πρὸς οἰκεῖον. Δὲν δίνει στοὺς ἀνθρώπους τὴν ἐξήγησις τῆς ἀσφάλειας καὶ τῆς εἰρήνης ποῦ νοιώθει, ἀλλὰ τὴν ὁμολογεῖ ἀπ' εὐθείας, μὲ εὐγνωμοσύνη, σ' Ἐκεῖνον ποῦ εἶναι ὁ εὐεργέτης του, σ' Ἐκεῖνον ποῦ εἶναι ἡ ἴδια αὐτὴ ἡ ἐξήγησις.

«Ἡ ράβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου αἰτᾷ με παρεκάλεσαν. Τὸ ποιμενικὸν ραβδίον χρησιμεύει στὰ πρόβατα εἴτε γιὰ νὰ τοὺς ἀποκλείῃ τὸν κακὸν δρόμον εἴτε γιὰ νὰ ἀποδιώξῃ τὰ ἀγρίμια. Αὐτὴ τὴ διπλὴ προστασία παρέχει στίς ψυχὰς ὁ Κύριος, ὅταν βρῖσκονται σὲ κίνδυνον ἀπὸ τὰ δικά τους πάθη ἢ ἀπὸ τὶς ἐπιθέσεις τῶν δαιμόνων. Σὰν μὲ ἓνα ποιμενικὸν ραβδίον, τὶς «παρακαλεῖ»,

δηλαδή τις στηρίζει, τις κρατεί στὸν σωστὸ δρόμο ἢ τις φυλάει ἀπὸ τῆς ἐφόδου τῶν πονηρῶν πνευμάτων. Καὶ ἔτσι, πράγματι, δὲν ἔχουν νὰ φοβηθοῦν τὴν ἀπώλεια. Ὁ Θεὸς εἶναι ἐκεῖ, πάντα κοντά τους, σάν τὸν στοργικὸ τσομπάνη, χρησιμοποιῶντας μέσα στὸ σκοτάδι τοῦ θανάτου τὸ ραβδί του, γιὰ νὰ ἀποτρέπη τὰ σκιρτήματα τῶν παθῶν πρὸς τὸ κακὸ καὶ γιὰ νὰ πλήττη τὸν Διάβολο, ποῦ ἐπιζητεῖ νὰ κατασπαράξῃ τὰ πρόβατα.

«Ἡτοίμασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν ἐξεναντίας τῶν θλιβόντων με». Ἡ εἰκόνα δὲν ἀνήκει στὸ ποιμενικὸ περιβάλλον. Εἶναι παρμένη ἀπὸ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς τῶν καιρῶν ἐκείνων. Οἱ μονάρχες τῆς Ἀνατολῆς, μετὰ τὴ νίκη κατὰ τῶν ἐχθρῶν τους, ἔτρωγαν σὲ πλούσιο τραπέζι, ἐνῶ μπροστά τους, ἀλυσόδετοι καὶ ἀξιοθρήνητοι, κείτονταν οἱ ἐπίσημοι ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους των. Ἀλλὰ ἡ εἰκόνα αὐτὴ ἀντιστοιχεῖ καὶ σὲ μιὰ σπουδαία πραγματικότητα τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, στὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ὑποφέρουμε πολὺ ἀπὸ τὰ κινήματα τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τὴν ἴδια μας τὴν τάση πρὸς τὴν ἁμαρτία. Ὑποφέρουμε πολὺ καὶ ἀπὸ ὅ,τι ξεσηκώνει ἐναντίον μας ὁ Σατανᾶς. Μέσα μας καὶ γύρω μας εἶναι οἱ «θλίβοντες ἡμᾶς», οἱ ἀντίπαλοι ποῦ θέλουν τὸ κακὸ μας. Ἀπέναντι ὄλων αὐτῶν, προκαταβολικὰ καὶ ὀριστικὰ νικημένων μὲ τὴ χάρι τῶν Θεοῦ, ἐτοιμάζεται γιὰ μᾶς ἕνα τραπέζι θριάμβου, ἡ Θεία Εὐχαριστία. Αὐτὴ ἡ ἐτοιμασία, αὐτὴ ἡ παράθεση εἶναι ἡ ἀπόδειξις ὅτι δὲν ἔχουμε τίποτε νὰ φοβηθοῦμε, ὅτι ὁ ἐχθρὸς μας, ὅσο δυνατὸς καὶ πολυπληθὴς καὶ ἂν ἦταν, βρίσκεται ἀπέναντί μας δεμένος καὶ ταπεινωμένος. Γιατί, μὲ τὴ συμμετοχὴ μας στὸ Κυριακὸ Δεῖπνο, πραγματοποιοῦμε τὴν ἔνωση μὲ τὸν Θεό, ζοῦμε τὸ «σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ» τοῦ παραπάνω στίχου. Ὅποιος προσέρχεται στὴ Θεία Κοινωνία, ὅποιος μετέχει τῆς «ἀθανάτου τραπέζης», εἶναι θριαμβευτῆς, βρίσκεται μέσα στὴ δύναμη καὶ στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἁμαρτία δὲν ἰσχύει νὰ τὸν βλάψῃ, τοῦ εἶναι ἀκίνδυνος ὅσο καὶ ὁ σιδεροτυλιγμένος αἰχμάλωτος εἶναι ἀκίνδυνος γιὰ τὸν νικητὴ του βασιλέα, ποῦ εὐχαεῖται γιορτάζοντας τὴ νίκη του.

«Ἐλίπανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον με ὥσει κράτιστον». «Χριστοὶ Κυρίου» εἶναι ὅλα τὰ ζῶντα μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ «βασιλεῖον ἱεράτευμα» (Β' Πέτρ. β' 9). «Βασιλεῖς αὐτοὺς ἐποίησεν» (Ἀποκ. ε' 10) ὁ Θεὸς μὲ τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργον τοῦ Υἱοῦ του. Προσερχόμαστε στὸ βασιλικὸ τραπέζι ὄχι σάν φιλοξενούμενοι, ἀλλὰ μ' αὐτὴ τὴν ἀναμφισβήτητα δοσμένη βασιλικὴ ιδιότητα, ἔχοντας χρισθὴ κατὰ τὴν τέλεση τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος μὲ τὸ εἰδικὸ μυστήριον τοῦ Χρίσματος, ποῦ ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ ἔνδοξο νόημα ἔχει.

ΜΗΝΙ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ Ζ'
ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΤΩ ΚΑΛΛΙΣΤΡΑΤΩ ΟΡΕΙ ΑΣΚΗΣΑΝΤΟΣ

Ώδῃ Ζ'. Παῖδες Ἑβραίων ἐν καμίνῳ.

Νόμοις θείοις Πάτερ ὑπέικων, καὶ ταῖς προσταγαῖς τοῦ Θεοῦ καὶ Δεσπότης σεπτὸς ἐφάνης τοῖς σοῖς τέκνοις, καὶ μελωδῶν ἐκραύγαζες, ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Υᾶλῃν τὴν ἐπὶ γῆς μισήσας, ἅπασαν ὡς φθαρτὴν καὶ ῥέουσιν Πάτερ, καὶ λαβὼν τὸν σταυρὸν τῷ Χριστῷ ἡκολούθεις, καὶ πανταχοῦ περιβλεπτός, ὅλος Νικάνορ ἐγένου.

Μυρίζει σου Πάτερ πλουσίως, πνευματικὴν εὐωδίαν ἢ θήκη, καὶ δαψιλεῖς πηγὰς ἰαμάτων νῦν πέμπει, τοῖς ἐν αὐτῇ προσψάουσι, μετ' εὐλαβείας καὶ πόθου.

Θεοτοκίον.

Ναὸς γεγονὼς τοῦ σοῦ κτίστου, καὶ παστὰς ἐκλεκτὴ Μαρία παρθένε, τῆς οὐρανόυ παστάδος τὸν

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 424 τοῦ προηγουμένου τεύχους.

«Καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ Κυρίου εἰς μακρότητα ἡμερῶν». Ἡ διέλευση ἀπὸ τῆ σκιά τοῦ θανάτου εἶναι πρόσκαιρη, εἶναι μιὰ σειρὰ ἐπεισοδίων. Τὸ μόνιμο γεγονός εἶναι ἡ κατοίκησή μας στὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἡ αἰώνια κατάλυσή μας στὸ σπῖτι τοῦ Θεοῦ. Τὸ «εἰς μακρότητα ἡμερῶν» δὲν σημαίνει ἀπλῶς μεγάλο διάστημα. Σημαίνει τὴν ἀτελεύτητη αἰωνιότητα, ὅπου εἶναι «ἤχος ἑορταζόντων», τὴν ἀνέσπερη ἡμέρα τῆς οὐράνιης βασιλείας.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

σὸν δοῦλον, κληρονόμον σὺ ποίησον, ἵνα πόθῳ σέ δοξάζω.

Ῥδὴ Η'. Ἑπταπλασίως κάμινον.

Ε'γκρατείας ὅσιε, καὶ νηστείας καὶ δάκρυσι, καὶ διηνεκέσι προσευχαῖς διήρχοντο, γονεῖς σου οἱ ἔντιμοι, πρὸς τὰς ἐκκλησίας εὐλαβῶς, καὶ καρπὸν ἰδεῖν παρὰ Θεοῦ ἐζήτουν, τῆς ἑαυτῶν κοιλίας, καὶ τούτων ὑπακούσας τῆς φωνῆς σε παρέσχε, καρπὸν αὐτοῖς ὠραῖον.

Γ'ατρεῖον πανάριστον, καὶ πηγὴν τῶν ἰάσεων, ὁ Χριστὸς τῷ κόσμῳ παντὶ σε ἀνέδειξε, Νικάνορ μακάριε, νόσους τῶν ἀνθρώπων χαλεπὰς ἰᾶσθαι αἰεὶ, τῶν προσιόντων σοι πόθῳ καὶ βοώντων Κυρίῳ, ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερψοῦτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ο' τοῦ Ὀλύμπου Ὅσιε, ἱερὸς Διονύσιος, ὁ συνασκητῆς σου, ὄρων τὰς μεγίστας σου, ἀρετὰς ἀστραπτούσας, ὑπὲρ τὰς τοῦ ἡλίου αὐγάς, τὸ σὸν πενιχρὸν ἐνεκωμιάζε ῥάκος, καλύπτον σε τοιοῦτον θησαυρὸν παμμεγέθη, καὶ Κύριον ἀνύμνει, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σὲ ὡς εἶδον μακάριε, οἱ σοὶ μύσται βουλόμενον, ἐκ τῆς γῆς ἀπαίρειν, πρὸς Χριστὸν τὸν ποθούμενον, ἰστάμενοι ἔκλαιον, περὶ τὴν κλίνην σου πενθικῶς, καὶ λόγοις πρὸς σέ γοεροῖς ἀνεβῶν, δίδαζον τὰ σὰ τέκνα, ποῦ καταλείπεις Πάτερ, καὶ τελευταῖον λόγον, δὸς ἡμῖν τοῖς σοῖς δούλοις.

Θεοτοκίον.

Ε'λέησόν με Δέσποτα, τὸν ἀχρεῖον ἰκέτην σου, τὸν ἀπεγνωσμένον καὶ πολλὰ σοι πταίσαντα, καὶ δὸς μοι συγχώρησιν τῶν πολλῶν πταισμάτων Χριστέ, διὰ

τῶν λιτῶν Μαρίας τῆς Μητρός σου, καὶ μὴ με ἀποπέμψης αἰωνία κολάσει, ἀλλὰ τοῖς δεξιοῖς σοῦ με σύνταξον προβάτοις.

᾿Ωδὴ Θ'. ᾿Εξέστη ἐπὶ τοῦτο ὁ οὐρανός.

Λαβὼν ἐν ταῖς χερσί σου τὴν ἱεράν, τοῦ Σωτῆρος εἰκόνα τὴν πάνσεπτον, ἐκ τῶν τῆς γῆς, κόλπων τῶν ἀδύτων ὡς θησαυρόν, ναὸν αὐτόθι ἡγείρας, ἐκ βάθρων τούτου πανευπρεπῆ, ἐν ᾧ καὶ τὸ σεπτόν σου, ἐν θήκῃ πανιέρῳ, λείψανον Νικάνορ κατάκειται.

Ε᾿χοντές σε ἅπαντες πρὸς Θεόν, πρεσβευτὴν δυνατότατον ᾿Οσιε, καὶ κοινωνόν, φροντίδων Νικάνορ παντοδαπῶν, προστάτην σε καὶ πρόμαχον, καὶ μεσίτην μέγαν πανευμενῆ, λυτρούμενον ἐκ βλάβης, πειρασμῶν καὶ κινδύνων, τῶν τῆς ψυχῆς ἡμῶν, καὶ σώματος.

Γύναιον ἀψάμενον ῥάκους τοῦ σοῦ, πίστιν τῆς αἰμόρρου μιμησάμενον ἀρραγῆ, ἔφυγε τὸ πάθος τὸ ἐν αὐτῷ, ὑπὸ τῆς θείας χάριτος, ὡς ὑπὸ πυρὸς διωκόμενον, καὶ ἔμεινε δοξάζον, Χριστὸν τὸν ἐνεργοῦντα, διὰ σοῦ τοιαῦτα θαυμάσια.

Κοράσιον τὴν κάραν σου τὴν σεπτὴν, ἀσπάσασθαι Πάτερ, ἐναγὸς καὶ ἄσεμνον βουληθέν, χεῖλεσιν ἀτίμοις καὶ ῥυπαροῖς, τῆς δεξιᾶς σου ῥάπισμα, μέγιστον ἐδέχθη τὴν παρεϊάν, μηδένα προσπελάζειν τοῖς θείοις ἀναξίως, καὶ ἱεροῖς ἱερώτατε.

Α᾿χρείου τοῦ σοῦ δούλου δέχου κάμοῦ, ταπεινοῦ τούτου μου πονήματος, καὶ πενιχροῦ, ὡσπερ προσεδέξατο ὁ Χριστός, πράως τῆς χήρας ἁγία, τὰ δύο ἐκείνης Πάτερ λεπτά, μηδὲ μὲ ὡς αὐθάδη βδελύξῃ τὸν σὸν δοῦλον, τὸν τολμηρῶς σοι τοῦτο φέροντα.

Θεοτοκίον.

Σοῦ δέομαι Παρθένε μήτηρ Θεοῦ, τὸν Υἱόν σου δυσ-
ώπει καὶ Κύριον, ὑπὲρ ἡμῶν, τῶν σὲ Θεοτόκον
παναληθῶς, ὁμολογούντων ἄχραντε, καὶ πρὸς μετα-
νοίας τρίβους αἰεὶ, ὁδήγησον σοὺς δούλους, καὶ πυρὸς
αἰωνίου, ἡμᾶς ἐξάρπασον πανάσπιλε.

Ἐξαποστειλάριον.

Ἦχος γ'. Φῶς ἀναλλοίωτον, Λόγε.

Ὡς ἄλλος ἥλιος λάμπει, σήμερον ἢ τοῦ Ὁσίου, παμ-
φασεστάτη ἡμέρα, καὶ ἡμᾶς πάντας φωτίζει, τοὺς
ἐορτάζοντας πόθῳ, τὴν ἱεράν αὐτοῦ μνήμην.

Καὶ τῆς Ἑορτῆς.

Εἰς τοὺς Αἴνους, στιχηρὰ προσόμοια, ἦχος β'.

Ποίοις εὐφημιῶν στέμμασι.

Ποίοις ὑμνωδιῶν ἄνθεσι, στεφανώσωμεν τὸν θεοφό-
ρον, τὸν τῆς παρθενίας διδάσκαλον, καὶ τῆς ἀ-
κρασίαις ἀντίπαλον· τὸν φαιδρὸν ἀσκήσεως λαμπτήρα,
κανόνα τῶν μοναζόντων τὸν ὀρθότατον, τὴν βάσιν τῶν
ἀρετῶν τὴν ἀρραγεστάτην, τὸν Καλλιστράτου φωστῆρα,
τὴν πηγὴν τὴν βρύουσαν, ἱαμάτωννάματα πιστοῖς,
τὸν μέγαν καὶ θαυματόβρυτον Νικάνορα.

Ποίοις εὐφημιῶν ἄσμασιν, ἐπαινέσωμεν τὸν θεοφόρον,
τῆς Θεσσαλονίκης τὸ καύχημα, καὶ τοῦ Καλλι-
στράτου τὸ στήριγμα, Γρεβενῶν καὶ Σερβίων τὸ κλέος·
τὸ μέγα τῆς οἰκουμένης ἐγκαλλώπισμα, τὸν στῦλον
τῶν μοναστῶν τὸν ἀδιάσειστον, τὸν τῆς ἐρήμου πολί-
την, τὸν φωστῆρα τὸν φαεινόν, τὸν θεῖον καὶ ἀξιάγαστον
Νικάνορα.

Ποίοις οἱ γηγενεῖς χεῖλεσιν, εὐφημήσωμεν τὸν θεοφόρον, τὸν πεποικιλμένον τοῖς θαύμασι, καὶ διηνητισμένον χαρίσμασι, τῆς φωτολαμποῦς φωτοχυσίας, τὸν στῦλον τῶν μοναζόντων τὸν ἀκράδαντον, τὸν πύργον τῆς ταπεινώσεως τὸν ἄρρηκτον, Θεσσαλονίκης τὸν γόνον, καὶ τῆς ἐρήμου τὸ θρέμμα, τῶν νοσοῦντων τὸν ἰατρόν, τὸν μέγαν Χριστοῦ Νικάνορα.

Δόξα, ἦχος πλ. β'.

Τὸν τῆς νίκης ἐπόνυμον, δεῦτε πιστοὶ σήμερον εὐφημήσωμεν, τὸν ἐν τῷ Καλλιστράτῳ γενναίως ἀγωνισάμενον, τὸν τὴν καλὴν ταύτην ποίμνην φιλοφρόνως συναθροίσαντα, καὶ τὸν πανίερον τοῦτον, καὶ περιφανῆ ναὸν τοῦ Σωτῆρος ἀνεγείραντα πόθῳ, ὃς καὶ πρεσβεύει ἀπαύστως αὐτῷ τῷ Σωτῆρι καὶ Θεῷ, ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἐν πίστει καὶ πόθῳ τελούντων τὴν χαρμόσυνον μνήμην αὐτοῦ.

Καὶ νῦν, τῆς Ἑορτῆς.

Δοξολογία μεγάλη καὶ ἀπόλυσις. Εἰς τὴν Λειτουργίαν Τυπικὰ καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ Ἁγίου ᾠδὴ γ' καὶ στ'. Ὁ Ἀπόστολος καὶ τὸ Εὐαγγέλιον, ζῆτει εἰς τὰς ε' τοῦ Δεκεμβρίου. Κοινωνικὸν Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον.

Μεγαλυνάρια ψαλλόμενα εἰς τὸν Ὅσιον.

Χαίροις τῶν Σερβίων ὁ ἰατρός, Γρεβενῶν τὸ κλέος, οἰκουμένης ὁ βοηθός, χαίροις ὁ προστάτης τῶν σέ τιμώντων πόθῳ, Νικάνορ Καλλιστράτου, φωστήρ πολύφωτε.

Τὸν τῆς Θετταλίας θεῖον βλαστόν, καὶ τοῦ Καλλιστράτου πολιούχον καὶ οἰκιστήν, τὸν θεῖον προ-

στάτην καὶ λειτουργὸν Κυρίου, Νικάνορα τὸν μέγαν πάντες τιμήσωμεν.

Τέλος καὶ τῷ Θεῷ δόξα.

Τῇ πρεσβείᾳ τοῦ Ὁσίου καὶ σεπτοῦ σου Νικάνορος, Δέσποτα, Χριστέ μου, τοὺς δούλους σου φύλαττε.

Ἐγράφη κατὰ τὸ 1774, Φεβρουαρίου 25, διὰ χειρὸς Τιμοθέου Ἱερομονάχου Σιατιστεύως.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Ἐκ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἀπελύθη ἡ κατωτέρω ἐγκύκλιος :

Π ρ ὶ ς

Τὰς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὰς καὶ Μητροπόλεις τῆς Ἐπικρατείας

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ TAKE διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12/30.1.70 ἀποφάσεως αὐτοῦ, ἐνέκρινεν, ὅπως αἱ διατάξεις τοῦ Ν.Δ. 4202/61 «Περὶ διατηρήσεως τῶν ἐκ τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως δικαιωμάτων εἰς περιπτώσεις μεταβολῆς τοῦ ἀσφαλιστικοῦ φορέως» ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν ἠσφαλισμένων τοῦ TAKE (κληρικῶν, ὑπαλλήλων Ἱ. Μητροπόλεων καὶ ἱεροψαλτῶν).

Διὰ τοῦ ὡς ἄνω Ν.Δ./τος ρυθμίζονται τὰ τῆς δυνατότητος καὶ τοῦ τρόπου ἀπονομῆς συντάξεως ἐν περιπτώσει διαδοχικῆς ἀσφαλίσεως, καθιερώθη δὲ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀσφαλιστικῆς προστασίας ἐκείνων, οἵτινες κατὰ τὰς μεταπτώσεις τῆς σταδιοδρομίας των μετέβαλον ἀπασχόλησιν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὑπέχθησαν εἰς διαφόρους ἀσφαλιστικοὺς ὀργανισμοὺς.

Κατὰ τὸ ἐν λόγῳ Ν.Δ./γμα, πρόσωπα, ὑπαχθέντα διαδοχικῶς εἰς τὴν ἀσφάλισιν πλειόνων τοῦ ἐνὸς ὀργανισμοῦ κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, δικαιούνται συντάξεως παρὰ τοῦ τελευταίου ὀργανισμοῦ, παρ' ᾧ ἐτύγγανον ἠσφαλισμένα κατὰ τὸν χρόνον ἐπελεύσεως τοῦ ἀσφαλιστικοῦ γεγονότος (γῆρας, ἀτύχημα κ.λ.π.), τοῦ παρέχοντος δικαίωμα εἰς σύνταξιν, ἅπας δὲ ὁ διανυθεὶς διαδοχικῶς χρόνος ἀσφαλίσεως εἰς τοὺς ὡς ἄνω ὀργανισμοὺς συνυπολογί-

ζεται έναίσιως, ὡς χρόνος πραγματικῆς ἀσφαλίσεως παρά τῷ τελευταίῳ ὀργανισμῷ, τόσον διὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ δικαιώματος εἰς σύνταξιν, ὅσον καὶ διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ ποσοῦ τῆς συντάξεως.

Οὕτω προϋπηρεσία ἡσφαλισμένων τοῦ TAKE (κληρικῶν, ὑπαλλήλων Ἰ. Μητροπόλεων καὶ ἱεροψαλτῶν) εἰς ἐτέρους ὀργανισμοὺς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως (I.K.A., T.E.B.E. κλπ.) θεωρεῖται ὡς χρόνος πραγματικῆς ἀσφαλίσεως, θὰ ληφθῇ δὲ ὑπ' ὄψιν διὰ τὴν θεμελίωσιν συνταξιοδοτικοῦ δικαιώματος παρά τοῦ καθ' ἡμᾶς Ταμείου.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἀνακοινοῦται, ὅτι ἡ δι' ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ TAKE συσταθεῖσα ἐπιτροπὴ κρίσεως αἰτήσεων δανείων, συνελθοῦσα εἰς συνεδρίασιν τὴν 8ην Ἰουνίου 1970, ἐνέκρινεν ἀπάσας τὰς μέχρι 8-6-70 ὑποβληθείσας εἰς τὸ TAKE αἰτήσεις ἀπλῶν δανείων, ἐξαίρεσει ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ὀφείλουσιν πλέον 1/3 ἐκ προηγουμένου δανείου, ὡς καὶ τῶν μὴ ἐγγραφέντων εἰσέτι εἰς τὰ μητρώα ἡσφαλισμένων τοῦ TAKE, λόγῳ μὴ ὑποβολῆς τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν.

*

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Κωνστ. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Συμπόσιον Πατέρων. Κλήμεντος πρὸς Κορινθίους Α'. — **Ἐπίκαιρα**. — **Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου**, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τὴν ζωὴν μας. — **Πρωτοπρ. Δρος Ἄ. Ἀλεβιζοπούλου**, Τὰ ἐνοριακὰ - ἐκκλησιαστικὰ πλαίσια τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου. — **Δημήτρη Σ. Φερούση**, Ὁ Κινηματογράφος. — **Γ. Παπαλεξοπούλου**, Οἱ ἀξίες τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἡ νεολαία μας. — **Φ.**, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικῆς, κανονικῆς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — **Βασ. Μουστάκη**, Ὁ ΚΒ΄ Ψαλμός. — **Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Νικάνορος**. — **Εἰδήσεις τοῦ TAKE**.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰασίου 1, Ἀθῆναι.